

OPIKELUHUOLLON SUUNNITELMA 2023

Sisällys

1. Opiskeluhoolto	4
1.1. Yhteisöllinen opiskeluhoolto	6
1.2. Yksilökohtaiset opiskeluhoollon palvelut	8
1.3. Oppilaitoskohtainen yksilöllisen opiskeluhoollon asiantuntijaryhmä.....	13
1.3.1. Opiskeluhoollon rekisterit ja kertomukset	13
2. Asuntolatoiminta.....	14
2.1. Keski-Pohjanmaan ammattiopisto, ammattikampus	15
2.2. Kälviän toimipaikka	16
2.3. Kannuksen toimipaikka	16
2.4. Kaustisen toimipaikka	17
2.5. Perhon toimipaikka.....	17
3. Turvallisuuden, terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen.....	18
4. Keskeyttämisen ehkäisy	19
4.1. Ennaltaehkäisy:.....	19
4.2. HOKS ja tuki	19
4.3. Seuranta ja puuttuminen	20
4.5. Opiskelija aikeissa keskeyttää	21
4.6. Eroaminen oppilaitoksesta.....	21
5. Sidosryhmien kanssa tehtävä yhteistyö.....	22
5.1. Oppilaitoksen ja huoltajien välinen yhteistyö.....	22
5.2. Saattaen vaihto yhteistyö, opiskelijan, huoltajan, perusopetuksen, sairaalakoulun ja työ- ja elinkeinotoimiston välillä.....	23
5.3. Yhteistyö lastensuojelulain mukaan	24
5.3.1. Yhteydenotto sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi	24
5.4. Mielenterveys ja yhteistyö toimijoiden kanssa	27
5.5. Yhteistyö työ- ja elinkeinotoimiston kanssa.....	29
5.6. Etsivä nuorisotyö	29
5.7. Nuorten ohjaus- ja palveluverkosto.....	30
5.8. Yhteistyö seurakunnan kanssa	30
5.9. Yhteistyö poliisin kanssa	30
6. Savuttomuuden edistäminen ja päihteiden käytön ennaltaehkäisy	30
7. Toimintaohje kiusaamisen, syrjinnän, häirinnän ja väkivallan ehkäisyyn ja puuttumiseen	37
8. Toimintaohje opiskeluun liittyvien matkojen, kuljetusten ja odotusaikojen turvallisuutta koskien.....	43
9. Hankkeiden tuottamat palvelut	43
10. Opiskeluhooltosuunnitelman toteuttaminen ja seuranta	44
10.1. Opiskeluhoollon ohjausryhmä	44
10.2. Opiskeluhooltoryhmä	44

10.3. Hyvinvointiryhmä.....	45
10.4. Omavalvonta.....	45
11. Linkejä.....	47

I. Opiskeluhoolto

Opiskeluhoollolla tarkoitetaan opiskelijan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa oppilaitosyhteisössä. Opiskeluhoolto on myös toimintaa, jonka avulla tuetaan yhteisöllistä ja yksilöllistä hyvinvointia sekä terveellisen ja turvallisen oppimisympäristön syntymistä, edistetään mielenterveyttä ja ehkäistään syrjäytymistä sekä edistetään oppilaitosyhteisön hyvinvointia, esteettömyyttä, yhteisöllistä toimintaa sekä kodin ja oppilaitoksen välistä toimintaa. Opiskeluhoillon avulla tuetaan myös oppimista sekä tunnustetaan, lievennetään ja ennaltaehkäistään mahdollisimman varhain oppimisen esteitä, oppimisvaikeuksia ja opiskeluun liittyviä muita ongelmia.

Opiskeluhoillon järjestämisen ohjeissa ja oppaissa käytetään myös tavoitteen mukaista käsitettä opiskeluhyvinvointi. Lisäksi yleisesti käytössä ovat termit opiskelijahuolto ja opiskelijapalvelut.

Opiskeluhoolto kuuluu ammatillisen koulutuksen perustutkintokoulutuksessa, valmentavassa koulutuksessa ja kansanopistossa oleville opiskelijoille. Lisäksi lakia sovelletaan oppivelvolliseen, joka opiskelee ammattitutkintokoulutuksessa.

Opiskeluhoolto järjestetään monialaisessa yhteistyössä opetustoimen ja hyvinvointialueen suunnitelmallisena yhteistyönä opiskelijoiden ja heidän huoltajensa ja tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa siten, että siitä muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus. Opiskeluhoolto on kaikkien oppilaitoksissa työskentelevien ja opiskeluhoitopalveluista vastaavien viranomaisten ja työntekijöiden tehtävä. Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 3 ja 4 §:n mukaan ensisijainen vastuu opiskeluyhteisön hyvinvoinnista on oppilaitoksen henkilökunnalla.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 9 §:n mukaan hyvinvointialue, jonka alueella oppilaitos sijaitsee vastaa opiskeluhoillon psykologi- ja kuraattoripalvelujen järjestämisestä alueellaan sijaitsevien ammatillista tutkintokoulutusta antavien oppilaitosten opiskelijoille heidän kotipaikastaan riippumatta. Hyvinvointialue, jonka alueella oppilaitos sijaitsee, vastaa myös opiskeluterveydenhuollon järjestämisestä terveydenhuoltolaissa säädetyn mukaisesti.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 9 §:n mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 99 § tarkoitettuun koulutuksen järjestäjän päätökseen perustuva opiskeluhoitosuunnitelma toteutuu. Palveluiden järjestämisestä vastaa hyvinvointialue, jonka alueella oppilaitos sijaitsee. Opiskelijalla on oikeus saada maksutta sellainen opiskeluhoolto, jota koulutukseen osallistuminen edellyttää lukuun ottamatta yli 18-vuotiaiden opiskelijoiden sairaanhoitopalveluja

Opiskeluhoiltoa toteutetaan yhteisöllisenä opiskeluhoiltona, jonka lähtökohtana on opiskelijan ja huoltajan osallisuus ja kuulluksi tuleminen sekä yksilökohtaisena opiskeluhoiltona, jolla tarkoitetaan yksittäiselle opiskelijalle annettavia opiskeluterveydenhuollon sekä kuraattori- ja psykologipalveluja, monialaista yksilökohtaista opiskeluhoiltoa.

Koulutuksen järjestäjä:

- Vastaa opetussuunnitelman mukaisen tai koulutuksen järjestäjän päätökseen perustuvan opiskeluhoitosuunnitelman toteutumisesta
- Tarjoaa soveltuvat tilat (opiskeluhoillon) palvelujen järjestämiseksi

Hyvinvointialue:

- Vastaa koulu- ja opiskeluterveydenhuollon järjestämisestä terveydenhuoltolaissa säädetyn mukaisesti
- Vastaa opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelujen järjestämisestä alueellaan sijaitsevien oppilaitosten opetuksessa tai koulutuksessa oleville opiskelijoille. Opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelujen on oltava helposti opiskelijoiden saavutettavissa; ensisijaisesti oppilaitoksessa.

Opiskeluhuolto järjestetään yhteistyössä

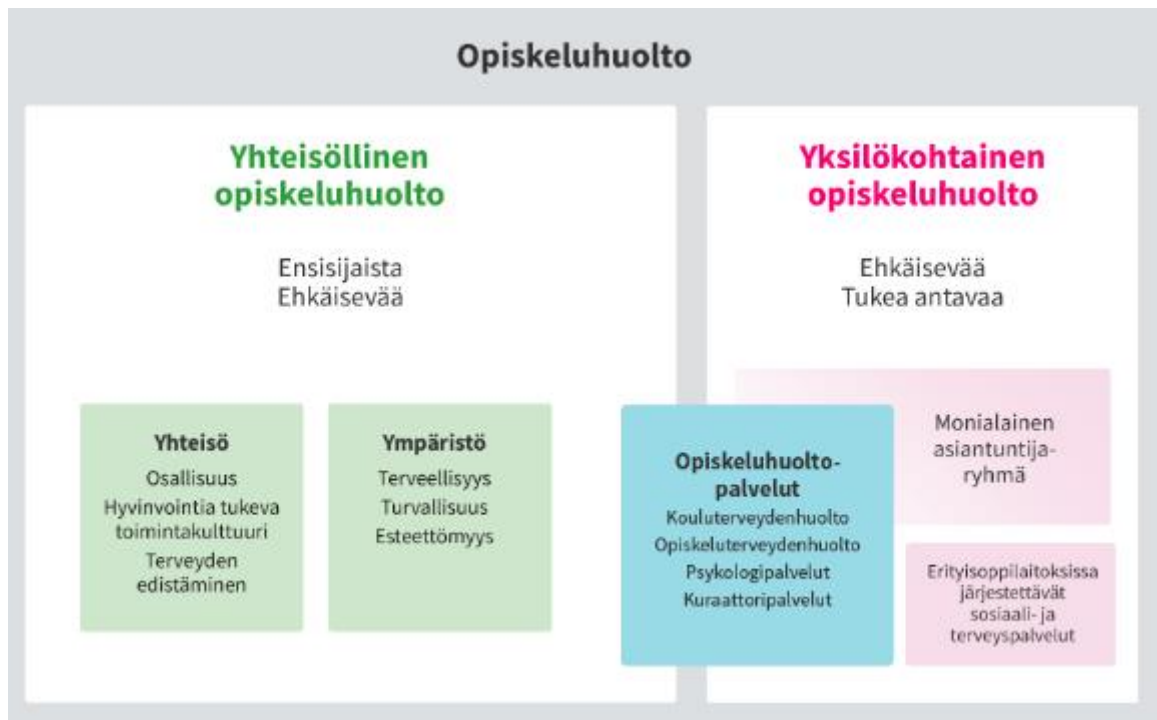
- opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen opiskeluhuoltopalveluista vastuussa olevien viranomaisten kanssa siten, että opiskeluhuollosta muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 9 § ja hyvinvointialueen osalta Terveystoimilaki 1326/2010, 15 a §)

Opiskeluhuollon yhteistyörakenteet koostuvat oppilaitoksen monialaisesta opiskeluhuoltoryhmästä, koulutuksen järjestäjän monialaisesta opiskeluhuoltoryhmästä ja alueellista opiskeluhuollon yhteistyöryhmästä.

Opiskeluhuollon yksilökohtaisten palvelujen järjestämisessä tulee suosia **ennaltaehkäiseviä, osallistavia, ohjauksellisia ja esteettömiä toimintatapoja**. Opiskelijan omat toivomukset ja mielipiteet on otettava huomioon häntä koskevista toimenpiteistä ja ratkaisuissa hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muiden henkilökohtaisten edellytystensä mukaisesti. Alaikäinen opiskelija voi painavasta syystä kieltää huoltajaansa osallistumasta itseään koskevan opiskeluhuoltoasian käsittelyyn tai antamasta itseään koskevia salassa pidettäviä opiskeluhuollon tietoja huoltajalleen, jollei se ole selvästi hänen etunsa vastaista. Huoltajalla ei ole oikeutta kieltää alaikäistä käyttämästä opiskeluhuollon palveluja.

Fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen on osa yhteisöllistä toimintakulttuuria. **Opiskeluhuoltopalvelujen tulee pyrkiä madaltamaan eri keinoin opiskelijoiden kynnystä hakea ajoissa tarvitsemaansa tukea tai palveluja**. Yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa luottamuksellisuus ja tietosuoja ovat olennaisia toiminnan onnistumien edellytyksiä ja sen eettinen perusta.

Opiskeluhuoltopalvelut järjestetään ensisijaisesti lähipalveluna, jolle koulutuksen järjestäjän tulee tarjota asianmukaiset tilat. Toisen asteen opiskeluterveydenhuollon palveluja voidaan järjestää myös keskitetysti opiskeluterveydenhuollon toimipisteessä. Tällöinkin palvelun on oltava helposti opiskelijoiden saavutettavissa. Ammatillisessa koulutuksessa tulee opiskeluhuollossa ottaa huomioon ammatillisen koulutuksen eri tutkintojen, koulutusten ja oppimisympäristöjen moninaisuus. Ammattiin opiskelevien työelämään soveltuvuuteen liittyvät fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen opiskelukyvyn sekä turvallisuuden vaatimukset korostuvat eri oppimisympäristöissä tapahtuvassa opiskelussa ja erityisesti koulutusopimuksessa. Työkyvyn ja hyvinvoinnin ylläpitäminen osaamistavoitteiden sekä ammatillisten tutkinnon osien terveyttä, turvallisuutta ja toimintakykyä edistävien ammattitaitovaatimusten saavuttaminen edistävät osaltaan opiskeluhuololle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Ammatillisessa koulutuksessa tulee motivoida opiskelijoita myös työkykypassin tai sen osien suorittamiseen. Opiskelun edistämisessä tarvitaan myös joustavaa yhteistyötä työelämän kanssa, muuta monialaista asiantuntijuutta ja viranomaisyhteistyötä, erityistä tukea sekä kuntouttavia toimenpiteitä.

Kuvio 1. Opiskeluhoollon kokonaisuus.

1.1. Yhteisöllinen opiskeluhoolto

Keski-Pohjanmaan ammattiopistossa yhteisöllisellä opiskeluhoollolla tarkoitetaan toimia, joilla edistetään opiskelijoiden ja opiskeluyhteisön oppimista, osallisuutta, terveyttä, turvallisuutta, esteettömyyttä, ja hyvinvointia. Lähtökohtana on opiskelijan ja huoltajan osallisuus ja kuulluksi tuleminen.

Yhteisöllisen opiskeluhoollon toimien suunnittelu ja toteuttaminen tapahtuu toimipaikkakohtaisissa opiskeluhoultoryhmissä opiskeluhoollon vuosikellon mukaisesti.

Painopisteet määritellään opiskelijapalautteiden perusteella, joita saadaan mm. kouluterveys-kyselystä, tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskyselystä, Tea-viisarin tuloksista, amispalautteista (ARVO) sekä opiskelijakunnalta saadusta palautteesta.

Keski-Pohjanmaan ammattiopistossa ja kansanopistossa pyritään edistämään opiskelijoiden osallisuutta ja huolehtimaan siitä, että opiskelijoilla on mahdollisuus osallistua oppilaitoksen toimintaan sen kehittämiseen sekä ilmaista mielipiteensä opiskelijoiden asemaan liittyvissä asioissa. Opiskelijoilla on mahdollisuus osallistua tutkintokohtaisten toteuttamissuunnitelmien/opetussuunnitelmien ja järjestysääntöjen valmisteluun.

Oppilaitoksella on opiskelijoista muodostuva opiskelijakunta. Opiskelijakunnan tehtävänä on edistää opiskelijoiden yhteistoimintaa, vaikutusmahdollisuuksia ja osallistumista sekä kehittää opiskelijoiden ja koulutuksen järjestäjän välistä yhteistyötä. Opiskelijakunnat myös osaltaan valmistavat opiskelijoita aktiiviseen ja kriittiseen kansalaisuuteen. Opiskelijakuntatoiminnan opas

Keski-Pohjanmaan ammattiopiston opiskelijoille tarkoitettu opiskelijayhdistys Keko ry. luo ja kehittää opiskelijoille vapaa-ajan toimintaa ja valvoo opiskelijoiden etuja opiskelun ajan. Opiskelijayhdistyksen hallitukseen valitaan joka vuosi uusia jäseniä sekä varajäseniä opiskelijoistamme. Opiskelijoita on edustettuna eri työryhmissä. Opiskelijoiden hyvinvointia ja sitoutumista opintoihin edistetään myös luomalla edellytyksiä opiskelijoiden omaan osallisuuteen perustuvaan toimintaan.

Keski-Pohjanmaan ammattiopistossa ja kansanopistossa on useita erilaisia yhteistyötapoja ja toimenpiteitä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa osallisuuden vahvistamiseksi mm:

- Kotiväenillat
- Wilma
- Avointen ovien päivät / tutustumispäivät
- Ryhmytymispäivät
- Yhteistyöpäivät
- Yläkoulujen vanhempainillat
- Opiskelijakunta
- Tutor-toiminta (asuntolatutor, liikuntatutor, harrastetutor, digitutor)
- Liikuntapäivät
- Hyvinvointipäivät
- Liikennevalistus
- Saku Stars, Saku Sports
- Savuttomuusryhmän teemat
- Moniammatillinen yhteistyö oppimisympäristöjen terveellisyyden, turvallisuuden sekä oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin tarkastamiskäytäntöjä varten.

Tukimateriaalia opiskelijoiden osallisuuden edistämiseen	
Tuunaa tapahtuma -opas	https://issuu.com/ammattilainen/docs/tuunaatapahtuma
Hyvinvoiva amis	https://hyvinvoivaamis.fi/
Vertaissovittelu	http://www.ssf-ffm.com/vertaissovittelu
Saku ry	http://www.sakury.net/
Opiskelijajärjestöt	https://sakkiry.fi http://osku.info/

Kuvio 2. Osallisuuden tikapuut

1.2 Yksilökohtaiset opiskeluhoollon palvelut

Opiskeluhoollon toteutetaan yhteistyössä opiskelijan ja alaikäisten huoltajiensa kanssa. Opiskelijan omat toivomukset ja mielipiteet on otettava huomioon häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuisissa hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muiden henkilökohtaisten edellytystensä mukaisesti. Alaikäinen voi kieltää huoltajaansa osallistumasta itseään koskevan opiskeluhoollon käsittelyyn sekä antamasta itseään koskevia salassa pidettäviä opiskeluhoollon tietoja, jollei se ole selvästi hänen etunsa vastaista. Arvion vajaavaltaisen edun toteutumisesta tekee opiskeluhoollon henkilöstöön kuuluva sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilö. Huoltajalla ei ole oikeutta kieltää alaikäistä käyttämästä opiskeluhoollon palveluja.

Opiskeluhoollon yksilökohtaisten palvelujen järjestämisessä tulee suosia varhaisen puuttumisen malleja ja madaltaa eri keinoin opiskelijoiden kynnystä hakea ajoissa tarvitsemaansa tukea tai palveluja. Yksilökohtaisessa opiskeluhoollon luottamuksellisuus ja tietosuoja ovat olennaisia toiminnan onnistumien edellytyksiä ja sen eettinen perusta. Opiskelun edistämiseksi tarvitaan myös joustavaa yhteistyötä työelämän kanssa, muuta monialaista asiantuntijuutta ja viranomaisyhteistyötä, erityistä tukea sekä kuntouttavia toimenpiteitä. Tapauskohtaisesti ja opiskelijan suostumuksella koottavien monialaisten asiantuntijaryhmien tavoitteena on opiskelijan oppimisen edistäminen ja hyvinvoinnin vahvistaminen.

Mitä yksilökohtainen opiskeluhoollon ei ole?

- opetusta tai opinto-ohjausta

- erityisopetusta
- opiskelijan arviointia
- yleistä moniammatillista yhteistyötä: "tiimityö", "verkostopalaveri", "moniammatillinen yhteistyö"
- kurinpitoa
- lastensuojelua

Opiskelijan tukena on useita eri ammattiryhmiä, joilla kaikilla on tärkeä rooli opiskelijoiden tukemisessa.

Opettaja

- suunnittelee tutkinnon osan/osa-alueen toteutussuunnitelman yhdessä alan opettajien kanssa
- osallistuu opiskelijan HOKSin päivittämiseen vastuulla olevan tutkinnon osaan/osa-alueeseen/kansanopiston opetussuunnitelman mukaan.
- selvittää opiskelijan oppimisen lähtökohdat ja osaamisen sekä ohjaa häntä asettamaan omat tavoitteensa tutkinnon osittain tai osa-alueittain tutkinnon perusteiden, kansanopistossa opetussuunnitelman mukaisesti valmistelee oppimistilanteet yhteistyössä opiskelijan, muun opetushenkilöstön sekä oppimisympäristöissä työskentelevien muiden henkilöiden kanssa. Ohjaa yksilöllistä oppimisprosessia ja opettaa erilaisissa oppimisympäristöissä opiskelijan vuorovaikutustaitoja kehittäen. Laatii ja allekirjoittaa koulutusopimuksen ja osallistuu oppisopimuksen laadintaan yhdessä oppisopimussuunnittelijan ja työpaikan edustajan kanssa. Antaa palautetta opiskelijan edistymisestä ja tavoitteiden mukaisen osaamisen saavuttamisesta opiskelijan itsetuntoa kehittäen.
- arvioi ja dokumentoi Wilmaan omalta osaltaan opiskelijan osaamisen (näytöt ja muu osaamisen arviointi).
- huolehtii yhteistyössä muun henkilöstön kanssa opiskelijoiden hyvinvoinnista ja on tarvittaessa yhteydessä opiskeluhuollon toimijoihin opiskelijan luvalla
- seuraa opiskelijan läsnäoloa ja ilmoittaa vastuuhajaajalle opiskelijan toistuvista poissaoloista.
- tiedottaa oppimisvaikeuksista vastuuhajaajalle ja/tai toimialan erityisopettajalle.
- toteuttaa opetuksessa ja ohjauksessa opiskelijan erityisen tuen suunnitelman mukaisia toimenpiteitä.
- huolehtii oppimisympäristön ja toiminnan turvallisuudesta sekä järjestyksestä ohjeistuksen mukaisesti.
- puuttuu havaittuun kiusaamiseen ja tekee tarvittaessa yhteistyössä opiskelijahuollon ja vastuuhajaajan kanssa.
- kehittää oppilaitoksen toimintaa ja oppimisympäristöjä yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa sekä toimii pedagogista osaamista edellyttävissä asiantuntijatehtävissä.
- ylläpitää ja kehittää ammattitaitoaan siten, että se vastaa opetusalan ja työelämän kehitystä ottaen huomioon myös saadun palautteen.
- tekee aktiivisesti yhteistyötä työelämän kanssa - suorittaa muut esimiehen kanssa sovitut tehtävät.

Vastuuhajaajan tehtävät

- suunnittelee opiskelijoiden perehdyttämisjakson yhteistyössä muun henkilöstön kanssa.
- huolehtii opiskelijan perehdyttämisestä Kpeduun, oppimisympäristöihin, henkilöstöön ja opintohallinnon ja muihin järjestelmiin (Wilma, O365, itslearning).
- käy turvallisuuskävelyn ja pelastussuunnitelman läpi opiskelijoiden kanssa.
- laatii ja päivittää ohjeistusten mukaisesti ja tutkinnon osittain HOKSin yhteistyössä tarvittavien tahojen kanssa sekä allekirjoittaa HOKSin.
- tekee yhteistyössä opiskelijan kanssa urasuunnitelmaa osana HOKS-prosessia.

- tukee opiskelijoiden vastuullisuuden ja yhteisöllisyyden edistämistä. Vie opiskelijat yhteisiin tilaisuuksiin.
- seuraa läsnäoloja ja opintojen edistymistä ja puuttuu poikkeamiin laadittujen ohjeiden mukaan.
- tekee yhteistyötä opiskelijoidensa opettajien, opiskelijahuollon ja huoltajien kanssa.
- ohjaa opiskelijan tarvittaessa opiskeluhuollon palveluihin
- osallistuu kotiväeniltaan.
- edistää opintojen loppuunsaattamista ja työllistymistä sekä ehkäisee opintojen keskeyttämistä ja eroamista.
- kerää sovitut palautteet opiskelijoilta
- käynnistää ja toteuttaa osaltaan kurinpitomenettelyn ohjeistusten mukaisesti.

Opiskeluhoitopolku

Opettaja voi

- ohjata opiskelijan yksilökohtaisen opiskeluhoollon palvelun käyttäjäksi (terveydenhoitaja, kuraattori, psykologi)
- mikäli opettajalla herää opiskeluhoollollinen huoli opiskelijasta hän ottaa asian puheeksi opiskelijan kanssa ja on yhteydessä huoltajaan tarvittaessa.
- voi ottaa yhdessä opiskelijan kanssa yhteyttä (terveydenhoitaja, kuraattori, psykologi)
- voi tehdä yhteydenoton (terveydenhoitaja, kuraattori, psykologi) ilman opiskelijaa ja ilmoittaa asiasta opiskelijalle ja huoltajalle

Opiskeluhoollon prosessin lisäksi tai sen kanssa voi olla myös erityiseen tukeen tai kurinpitoon liittyvää polkua.

Opinto- ja uraohjaus

Oikea-aikaisella opinto- ja uraohjauksella edistetään opiskelijoiden elinikäisen oppimisen avaintaitoja, henkilökohtaisesti sopivalle alalle hakeutumista sekä opintojen läpäisyä ja työuralle kiinnittymistä sekä ammattitaidon kehittymistä. Uraohjausta tarvitaan erityisesti nivelvaiheissa perusopetuksesta toiselle asteelle sekä toiselta asteelta työelämään tai jatkokoulutukseen. Opinto-ohjauksen rooli opiskeluhoollollisena toimintana korostuu erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden ohjauksessa ja tuessa sekä poissaoloihin tai muihin opiskelua haittaaviin ongelmiin liittyvissä kysymyksissä. Opinto-ohjaus on koko oppilaitoksen tehtävä. Päävastuu suunnittelusta ja toteutuksesta on opinto-ohjaajilla. Ammatillisten oppilaitosten ohjauspalvelujen tulee edistää myös perusopetuksessa olevien tietoa ja kokemuksia ammatillisesta koulutuksesta.

Erityinen tuki

Erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden kartoitus toteutetaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa opintojen alkaessa HOKSin tekemisen yhteydessä. Erityistä tukea tarvitsevan opiskelijan tunnistaminen perustuu aikaisempaan koulumenestykseen, peruskoulusta saatuun niveltietoon, harkinnanvaraisen haun tietoihin, oppimisen lähtötasokartoitusten tuloksiin, vastuuohjaajan tekemään tulohaastatteluun, opettajien tai opiskelijahuollon henkilöstön tekemiin havaintoihin tai ja terveydenhoitajan huomioihin. Vastuuohjaajat tekevät tarvittaessa yhteistyötä opiskelijahuollon palveluiden kanssa henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman (HOKS) laadinnassa. HOKSissa määritellään opiskelijan tarvitsemat yksilölliset tukitoimet. <https://oppimateriaalit.jamk.fi/erkkaperusteetii/l-erityiset-tuen-tarpeet-ja-opiskelijan-ohjaus/>

Opiskeluterveydenhoito

Opiskeluterveydenhuolto sisältää opiskelijan terveyden- ja sairaanhoitopalvelut. Uudet opiskelijat pyydetään terveystarkastuksiin opiskeluiden alkaessa. Silloin tarkistetaan, että opiskelijalla on mahdolliseen pitkäaikaissairauteen liittyvät hoitokontaktit kunnossa. Keväisin opiskeluterveydenhuollossa tehdään Soiten alueen nuorten miesten pakolliset kutsuntoihin liittyvät tarkastukset. Alkusuksystä pyritään löytämään ne opiskelijat, joilla on jotakin terveydellistä estettä valittuun ammattiin nähden ja ohjataan heidät mahdollisiin lisätutkimuksiin ja oppilaitoksen kanssa yhteistyössä miettimään sopivampaa alaa. Opiskeluterveydenhuolto on osa perusterveydenhuoltoa ja tarvittaessa opiskelijat ohjataan eteenpäin. Opiskeluterveydenhoidossa tarjotaan päivittäin vastaanottoa myös ilman ajanvarausta klo 8–11.

Terveydenhuoltolain mukaisilla opiskeluterveydenhuollon palveluilla:

- edistetään ja seurataan oppilaitosyhteisön hyvinvointia sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta
- edistetään ja seurataan opiskelijoiden tervettä kasvua ja kehitystä, hyvinvointia ja opiskelukykyä
- tunnustetaan opiskelijoiden varhaisen tuen tarpeet ja järjestetään tarvittava tuki sekä ohjataan hoitoon ja tutkimuksiin.
- ensiapu- ja sairaanhoito
- terveydenhoitajan tehtäviin kuuluu erinäisten sairaanhoidollisten toimenpiteiden lisäksi tapaturmien hoito, pitkäaikaissairaiden ja vammaisten hyvinvoinnin ja hoidon seuranta ja tarvittava yhteydenpito muihin toimijoihin ja hoitaviin tahoihin.

Kansainvälisen toiminnan edellyttämä terveydenhuolto

Terveydenhoitaja suunnittelee ja toteuttaa kansainväliseen opiskelijavaihtoon lähtevien ja ulkomaalaisten opiskelijoiden rokotusohjelmat ja kartoittaa riskitekijät kulloisenkin tartuntatautilantteen mukaan.

Opiskeluterveydenhuollossa tehdään myös tarvittavat kansainväliset rokotuskortit.

Maahanmuuttajaopiskelijoiden terveystarkastuksissa käytetään tarvittaessa tulkkipalvelua.

Oppilaitosten terveydellisten olojen valvonta. Opiskeluterveydenhuollon tehtävänä on oppilaitosympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin edistäminen ja seuranta, jota toteutetaan tarkastuksin kolmen vuoden välein (terveydenhuoltolaki 1326/2010). Muilla viranomaisilla on velvollisuus osallistua tarkastuksen yhteistyöhön.

<https://soite.fi/palvelut-ja-yhteys/lasten-nuorten-ja-perheiden-palvelut/opiskeluterveydenhuolto/>

Psykkari

Psykkari on oppilaitoksessa toimiva psykiatrinen sairaanhoitaja

Tavoitteena on

- toimia ensivaiheen psykososiaalisena tukena
- tuki kriiseissä
- mielenterveysongelmien kartoittaminen
- hoidollisten ryhmien ohjaaminen
- lyhytterapeuttiset interventiot
- osallistuminen oppilaitoksen kriisityöhön.

Hammashuolto

Opiskelijoilla on kotikunnasta riippumatta oikeus käyttää terveystieteiden keskuksen hammashuollon palveluita tarvittaessa (äkillisissä hammassäryissä ja -tapaturmissa). Hammashuolto toimii ajanvarauksella.

Hammashuolto on alle 18-vuotiaille ilmaista, ja muut maksavat normaalit asiakasmaksut.

<https://soite.fi/palvelut-ja-yhteys/terveys-ja-sairaanhoitopalvelut/suun-terveydenhuolto/>

Opiskeluhuollon tukitoiminta

Koulunkäynninohjaajat toimivat Valmassa avustajina, ovat mukana oppitunneilla ja auttavat tehtävien tekemisessä, ovat tarpeen mukaan tukena ensitapaamisella ja verkostopalaverissa. Valmassa keskeistä on olla puuttuva, kuunteleva ja välittävä aikuinen nuoren elämässä.

Kuraattori

Kuraattori työskentelee sosiaalialan asiantuntijana - opastaa ja neuvoo opiskelijoita opintososiaalisissa asioissa, asumiseen ja taloudellisiin asioihin liittyvissä kysymyksissä, mielenterveys- ja päihdeongelmissa ja elämänhallinnan arkipäiväisissä asioissa. Kuraattori tekee yhteistyötä opiskelijan ja hän lähiverkostonsa sekä asuntola- ja opetushenkilöstön kanssa selvittäen asioiden nykytilan ja pyrkien löytämään ratkaisuja opiskelijan tueksi ja koulutuspolun turvaamiseksi. Oppilaitoksessa pyritään opiskelijoiden vaikeuksien varhaiseen tunnistamiseen ja niihin puuttumiseen. Kuraattori osallistuu oppilaitosyhteisön kehittämiseen sekä opiskeluhuollon työryhmiin.

Opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä sen jälkeen, kun opiskelija on tätä pyytänyt. Kiireellisessä tapauksessa mahdollisuus keskusteluun on järjestettävä samana tai seuraava työpäivänä. Mahdollisuus henkilökohtaiseen keskusteluun on järjestettävä opiskelijalle myös opiskelijan huoltajan tai muun henkilön yhteydenoton perusteella. Myös henkilö, joka ammatissaan on saanut tietää opiskelijan tuen tarpeesta, voi salassapitosäännösten estämättä ottaa yhteyttä opiskeluhuollon kuraattoriin. Opiskelijalle on annettava tieto tästä yhteydenotosta.

Koulupsykologi

Koulupsykologi työskentelee ammattiopistossa ja kansanopistossa psykologian alan asiantuntijana. Työssä painottuu hyvinvointia edistävä, ongelmia ennaltaehkäisevä ja konsultatiivinen työote. Koulupsykologin työn keskeisenä tavoitteena on iänmukaisen kehityksen, psyykkisen toimintakyvyn sekä oppimisen ja koulunkäynnin tukeminen. Yhteydenotto koulupsykologisiin tapahtui yleensä opiskelijan omasta aloitteesta tai opiskelijan luvalla hänen huoltajiensa, opettajien tai muiden oppilaitoksen toimijoiden toimesta. Psykologin työ perustuu luottamuksellisuuteen ja vaitiolovelvollisuuteen.

Tavallisimpia tulosyitä koulupsykologin luo ovat mielialaan, väsymykseen, stressiin ja muihin haitallisiksi koettuihin tunteisiin liittyvät asiat sekä opiskeluihin ja oppimiseen liittyvät haasteet. Myös ihmissuhteisiin, elämänhallintaan, tulevaisuudensuunnitelmiin sekä erilaisiin akuutteihin elämäntilanteisiin liittyvät huolet voivat johtaa yhteistyön käynnistämiseen koulupsykologin kanssa.

Tyypillisesti yhteistyö koostuu kahdenkeskisistä tukikeskusteluista. Tarvittaessa yhteistyötä tehdään myös huoltajien sekä oppilaitoksen eri toimijoiden kanssa. Yksilötyön lisäksi psykologi pyrkii osallistumaan mahdollisuuksien mukaan yhteisöllisen opiskeluhoitotyön toteuttamiseen ja kehittämiseen.

1.3. Oppilaitoskohtainen yksilöllisen opiskeluhuollon asiantuntijaryhmä

Oppilaitoskohtainen yksilöllisen opiskeluhuollon asiantuntijaryhmä on tilannekohtainen asiantuntijaryhmä, johon voi kuulua lääkäri, terveydenhoitaja, psykologi, kuraattori, opinto-ohjaaja, vastuuhjaaja, asuntolaohjaaja tai muu opiskelijan kannalta keskeinen opettaja tai opiskelijan nimeämä henkilö. Ryhmän kokoa se opiskeluhuollon tai oppilaitoksen henkilökunnan edustaja, jolle asian selvittäminen työtehtävien perusteella kuuluu. Asiantuntijaryhmään voidaan nimetä asiantuntijoita jäseneksi vain opiskelijan tai, ellei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumuksella. Ryhmälle tulee määritellä käyttöoikeus opiskeluhuollon kertomukseen ja ryhmän valitsemaa vastuuhenkilöä koskee kirjaamisvelvoite.

Asiantuntijaryhmän jäsen ei saa käyttää asiantuntijaryhmän jäsenenä saamiaan salassa pidettäviä tietoja muuhun kuin opiskeluhuoltoon liittyvään tehtävään. Opiskelijalta ja alaikäisen huoltajalta pyydetään suostumus.

1.3.1 Opiskeluhuollon rekisterit ja kertomukset

Yksilöllisen opiskeluhuollon järjestämiseen liittyvistä henkilörekistereistä ja opiskeluhuollon kertomuksista säädetään oppilas- ja opiskelijahuoltolain 21. pykälässä. Koulutuksen järjestäjän vastuulla olevien opiskeluhuoltorekisterin ja opiskeluhuollon kertomusten lisäksi yksilöllisen opiskeluhuollon toteutuksessa käytetään myös terveydenhuollon ja sosiaalitoimen rekistereitä ja asiakirjoja.

Opiskeluhuoltorekisteri

Koulutuksen järjestäjä ylläpitää rekisterinpitäjänä monialaisen yksilökohtaisen opiskeluhuollon rekisteriä.

Rekisteriin tallennetaan monialaisessa yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa laadittavat opiskeluhuoltokertomukset sekä muut siihen liittyvissä tehtävissä laaditut tai saadut yksittäistä opiskelijaa koskevat asiakirjat.

Rekisterinpitäjän on nimennyt rekisterille vastuuhenkilön, joka määrittelee tapauskohtaisesti käyttöoikeudet rekisteriin.

Opiskeluhuollon kertomukset

Yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi tarpeelliset tiedot kirjataan opiskeluhuollon kertomuksiin, jotka ovat:

Opiskeluterveydenhuollon henkilöstö sekä muut opiskeluhuoltoa toteuttavat terveydenhuollon ammattihenkilöt kirjaavat opiskelijan yksilötapaamiset potilaskertomukseen ja muihin tarpeellisiin terveydenhuollon potilasasiakirjoihin (Soite).

Kuraattorit kirjaavat yksilötapaamisissa kertyvät asiakastiedot opiskeluhuollon kuraattorin asiakaskertomukseen (Soite).

Opiskeluhuollon monialaisessa asiantuntijaryhmässä selvitetään yksittäisen opiskelijan opiskeluhuollon tarvetta. Ryhmän jäsenten toteuttaessa jo suunniteltuja ja sovittuja yksilöllisiä opiskeluhuollon tukitoimia, asiantuntijaryhmän vastuuhenkilön on kirjattava ryhmän toimintatavoitteiden kannalta välttämättömät opiskelijaa koskevat tiedot opiskeluhuoltokertomukseen, joka on tulossa Kpedun ylläpitämäksi. Sähköisten rekistereiden ja kertomusten on oltava teknisesti sellaisia, että tietojen kirjaamisesta ja lukemisesta jää lokimerkintä. Opiskelijalla ja alaikäisen opiskelijan huoltajalla on oikeus saada tietää mitä tietoja hänestä on

rekistereihin ja kertomuksiin merkitty, ja ketkä ovat hänen tieto-jaan käyneet lukemassa. Tietojen luovuttajan on varmistuttava siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

Opiskeluhoitokertomus laaditaan jatkuvaan muotoon aikajärjestyksessä eteneväksi ja siihen kirjataan seuraavat opiskelijaa koskevat tiedot:

- Nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot sekä alaikäisen tai muutoin vajaavaltaisen opiskelijan huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot
- Asian aihe ja vireille panija
- Opiskelijan tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimenpiteet
- Tiedot asian käsittelystä opiskeluhoitoryhmän kokouksessa, kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa, kokouksessa tehdyt päätökset, päätösten toteuttamissuunnitelma sekä toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot
- Toteutetut toimenpiteet
- Kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijä ja hänen ammatti- tai virka-asemansa.
- Mikäli sivulliselle annetaan opiskeluhoitokertomukseen sisältyviä tietoja, asiakirjaan on lisäksi merkittävä, mitä tietoja, kenelle sivulliselle ja millä perusteella tietoja on luovutettu

2. Asuntolatoiminta

Asuntolatoiminta on osa opiskelijahuoltoa, sen tavoitteena on luoda turvallinen ja terveellinen opiskelu/asuinympäristö. Asuntola- ja vapaa-aikatoiminta edistävät opiskelijan hyvinvointia, kasvua ja kehitystä.

- Asuntola- ja vapaa-ajantoiminnoissa painottuvat opiskelijan kasvatuksellinen ohjaus.
- Hyvät ja säännölliset elämäntavat.
- Hyödyllinen vapaa-ajan käyttö.
- Tarkoituksenmukainen ajan käyttö lepo/harrastukset.
- Henkilökohtaista ohjausta nuoren eri elämäntilanteissa asumisessa, huoneen ja solun puhtaanapidossa sekä viihtyvyydessä.
- Ohjausta vastuulliseen käyttäytymiseen asuntolassa ja sen ulkopuolella.
- Ohjata opiskelijaa tuntemaan oma vastuunsa asuntolayhteisön jäsenenä.

Tehtävien vastuun- ja työnjako

- Asuntolaohjaaja vastaa kokonaisvaltaisesti asuntolatoiminnasta.
- Asuntolaohjaaja vastaa yleisen järjestyksen, turvallisuuden ja valvonnan ylläpidosta sekä vapaa-ajan ohjauksesta.
- Asuntolaohjaaja konsultoi saattaen vaihtaen palaverissa tarpeen mukaan (kunnissa, joista useimmiten opiskelijat tulevat asuntolaan asumaan).
- Moniammatillinen yhteistyö.
- Oppilaitoksen sisäinen yhteistyö.
- Asuntolaohjaaja tekee yhteistyötä perheiden, opinto-ohjaajien, kuraattorien, terveydenhoitajien, opettajien ja rehtorin sekä viranomaisten kanssa.
- Toimii opiskeluhoitoryhmän jäsenenä.

Asuntola-asumisen onnistumisen edellytys:

Varhainen puuttuminen ja opiskelijan kasvatuksellinen ohjaus.

Tilanteet, joihin voidaan puuttua:

- Vapaa-ajan käyttö
- Ravintotottumukset
- Häiriökäyttäytyminen
- Epäsäännöllisyys opiskelussa

Henkilökohtaista ohjausta nuorten eri elämäntilanteissa

Lukuvuoden aikana toimipaikkojen asuntolaohjaajat kokoontuvat yhteisiin palavereihin, joissa kehitetään asuntolatoimintaa ja yhtenäistetään käytänteitä, hankkeita hyödynnetään toiminnan kehittämisen tukena. Opiskelijat osallistuvat Asuntola-tutor koulutuksiin yhteistyössä Saku ry:n kanssa.

<https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/laadukas-asuntolatoiminta>

2.1. Keski-Pohjanmaan ammattiopisto, ammattikampus

Asuntola on tarkoitettu ensisijaisesti laajennetun oppivelvollisuuden piiriin kuuluville opiskeli-joille. Majoituspaikkoja on yhteensä 70. Asuntolassa on solutyypinen asumismuoto. Solussa on 5–6 huonetta, jotka ovat joko yhden tai kahden hengen huoneita. Soluun kuuluu yhteinen oleskelutila, jossa on TV, omat keittiöt, WC:t ja suihkutilat. Kaikki solut ja huoneet ovat kalustettuja. Pohjakerroksessa on henkilökunnan työtila, kerhuhuone, sauna sekä pyykinhuoltotila.

Asuntola tarjoaa viihtyisän, turvallisen ja kodinomaisen asumisen. Asuntolaohjaajat ovat läsnä opiskelijoiden arjessa asumisessa ja opiskelussa. Asuntolaohjaaja tukee, kasvattavaa sekä ohjaa nuoria henkilökohtaisissa ja opiskeluun liittyvissä asioissa.

Asuntolassa asuminen on maksutonta opiskelijalle. Vapaa-ajan ohjauksessa ovat mukana myös asuntolatutorit, joita koulutetaan vuosittain Saku ry:n toimesta. Asuntolatutor-toiminta on käynnissä.

Vapaa-ajan toimintaa asuntolassa

Asuntolan kerhuhuone avoinna ma – to klo 16–22. Tilassa on televisio, biljardipöytä, sakkinyrkkeilyn harrastustila, pingispöytä. Asuntolassa järjestetään myös erilaisia teemailtoja esim. karaoke-, elokuva-, peli-, askartelu- ja leivontailtoja.

Opiskelijoilla on mahdollisuus lajikokeiluihin liikunta- ja harrastepaikoissa, retkiin, seurapeleihin ja paintballiin. Ammattiopiston liikuntakerhot toimivat Kampushallissa tiistaisin ja torstaisin, siellä on mahdollisuus pelata sählyä, koripalloa, lento- ja sulkapalloa tai käyttää tanssialia, tatamia tai kuntosalia liikuntakerhon aikana.

ATSA

Sosiaalipsykiatrisen yhdistyksen ylläpitämä nuorten tuetun asumisen yksikkö toimii myös Närvilänkadulla. Yksikkö on tarkoitettu nuorille, jotka tarvitsevat apua opiskelujen suorittamiseen. Ohjaajat tarjoavat tukea ja ohjausta arjen hallintaan, vuorokausirytmien löytymiseen, sosiaalisiin taitoihin, vapaa-ajan viettämiseen ja harrastamiseen. ATSA:ssa asumiseen tarvitaan kotikunnan myöntämä maksusitoumus.

<https://kpspy.fi/opiskelijoiden-tukiasunto/>

2.2. Kälviän toimipaikka

Kälviän toimipaikassa on opiskelija-asuntoaikoja ammatillisten ja kansanopistonlinjojen opis-kelijoille

Huoneet ovat kahdenhengen huoneita. Kaikkien huoneiden yhteydessä on keittomahdollisuus ja suihkut ja vessat. Vapaa-ajan toiminta on mm. liikuntasalin käyttö; kiipeilyä, sählyä, koripalloa, jousiammuntaa, sisäcurling. ym. pelejä, ilmainen kuntosalivuorovaraus Kälviän vapaa-aikakeskuksesta.

Asuntolasta voidaan myös tehdä retkiä luontoon tai mennä shoppailemaan, sisäammuntaradalle, frisbeegolfiin, keilaamaan, golfin harjoitusradalle tai harrastaa paintballpelejä, geokätköilyä, rantalentopalloa tai uintia.

Tutustumisretkiä tehdään myös muihin yhtymän asuntoloihin.

Lisäksi päihdeinfoiloja, laulu-, ja askarteluiltoja, leivontaa, elokuvailtoja ja voidaan pelata yhdessä seura- ja korttipelejä.

Kälviän kunnan ylläpitämät liikuntamahdollisuudet ovat myös käytössä mm. vapaa-aikakeskus ja urheilukenttä sekä pyöräilyreitit ovat opiston vieressä.

Vapaa-aikanaankin opiskelijat voivat käyttää:

- beachvolley-kenttää
- pianoja
- it-tiloja
- taidetiloja
- tv-huonetta, missä Pleikkarit, Singstar, elokuvia
- biljardipöytää ja pingispöytää
- lainata pelejä, pyöriä
- tanssisalia
- rantasaunaa
- valkoista huonetta

2.3. Kannuksen toimipaikka

Toimipaikan alueella on Seitsemän erillistä opiskelijoiden asumiseen tarkoitettua asuntolaa: Ollikkala, Peltola, lisakkila, Keittiösiipi, Koivukartano, Sepäntalo ja Lemmikki. Lisäksi oppilaitoksen alueen ulkopuolella kaupungilla I isompi asuntola. Asuntolat ovat soluasuntoja, joissa on yhteiset suihkut, keittiöt, WC:t, ja 1–3 hengen huoneet, huoneita soluissa saattaa olla 2–7. Kennellinjan opiskelijat asuvat yhden hengen huoneissa, koska heillä on koirat. Huoneet ovat peruskalustettuja. Asunnon koosta ja asukasmäärästä riippuu, mitä muita tarvikkeita niistä löytyy. Asuminen on maksutonta. Opiskelijat saavat asuntolapaikan tekemällä asumissopimuksen, jossa sitoudutaan asuntolan järjestyssääntöihin, tämän allekirjoittaa myös huoltaja. Asuntolan toiminnasta huolehtivat asuntolaohjaajat.

Toimipaikka järjestää opiskelijoille vapaa-aika ja harrastustoimintaa:

- Salivuoro I kertaa viikossa (sähly, lentopallo) vakiovuorona vapaa-aikakeskuksella.
- Vapaa-aikakeskuksen muut palvelut; uimahalli, kuntosali jne. myös käytössä. Oppilaitos tukee maksamalla puolet hinnasta.
- Pehtoori-nimisessä rakennuksessa koulun alueella on yhteiset vapaa-ajan tilat, joissa voi katsella tv:tä, laulaa karaoke, pelata lautapelejä, Playstationia sekä biljardia.
- Toimipaikan alueella on myös ulkoharrastusmahdollisuuksia: Laavu, vene ja kanootti sekä frisbeegolf-koreja. Mahdollisuus myös paintballin pelaamiseen.

- Opiskelijakunta ja tutorit suunnittelevat ja järjestävät omaa toimintaa lukuvuoden aikana ja osallistuvat toimipaikan teemapäivien toteuttamiseen. Laskettelureissu ja liikuntapäivät ovat myös jokavuotista toimintaa.
- IT-luokkaa on mahdollisuus käyttää iltaisin.
- Oppilaitos tukee harrastustoimintaa tarpeen mukaan järjestämällä mm. kuljetuksia eri harrastuspaikoille.
- Kunnan kirjastopalvelut ja kansalaisopiston ohjelma ovat myös opiskelijoille tarjolla.
- Vapaa-ajantoiminnan suunnittelusta ja ohjauksesta huolehtii pääsääntöisesti asuntolaohjaaja.

2.4. Kaustisen toimipaikka

Opiskelija-asuntolat ovat Raviradantien kaksikerroksiset rivitaloasunnot A-C.

Asunnot ovat neljälle hengelle kalustettuja soluasuntoja, joissa on kaksi makuuhuonetta, keittiö, WC- ja suihkutilat. Opiskelijoille on yhteisissä tiloissa sauna pyykinhuoltotilat, toimintatila ja kuntosali.

Asuntolatoiminnasta ja valvonnasta vastaa asuntolaohjaaja ja viikonloppuisin tallimestari ja vartiointiliike.

Vapaa-ajan toiminta:

- Sählyä pelataan kerran viikossa
- Vetelissä on uimahalli ja kuntosali, jonne järjestetään kyyditys tarvittaessa
- Kokkolassa käydään keilaamassa.
- Kaustisen kansantaiteen keskuksessa käydään elokuvissa
- Kaustisen hiihtokeskuksessa voi käydä laskettelemassa ja hiihtämässä. Opiskelijakunta järjestää ja ideoi erilaista toimintaa opiskelijoille
- Perjantai-iltaisin puuhailta asuntolaan jääneille. Katsotaan leffaa tai askarrellaan ym.

2.5. Perhon toimipaikka

Asuntolan jokaisessa solussa on neljä kahden hengen huonetta, kaksi WC- ja suihkutilaa ja yhteinen tupakeittiö. Yhteensä majoituspaikkoja on 68. Asuminen asuntolassa on maksutonta. Asuntolapaikka myönnetään ensisijaisesti alle 18-vuotiaille opiskelijoille. Asuntolatoiminnasta ja järjestyksestä vastaa asuntolaohjaaja.

Vapaa-aika ja harrastustoiminta:

- Vapaa-ajan vietto tila ” Villa de Molli”, jossa pingis, biljardi ja ilmakiekkopeli ja elokuvien katsomiseen soveltuva tila.
- Opiskelijakunnat suunnittelevat ja järjestävät toimintaa lukuvuoden aikana ja osallistuvat toimipaikan teemapäivien toteuttamiseen.
- IT-luokan käyttö iltaisin.
- Perhon keskuskoulun liikuntasalivuorot kaksi kertaa viikossa (välineitä: lento/ koripallo, sähly ja sulkapallo). Talvella on jääkiekkovuoro kaukalossa.
- Perhon kunnan tarjoamat harrastemahdollisuudet: kuntosali, valaistu pururata/ hiihtolatu, kansalaisopiston kurssit, ampumarata, yleisurheilu, pesäpallo ja suunnistus, ainutkertaiset ulkoilureitit Humalajoen ulkoilukeskuksella ja Salamajärven kansallispuistossa erämaamaisemissa sekä kirjaston palvelut ovat käytössä.
- Oppilaitos tukee myös muuta harrastetoimintaa ja järjestää tarvittaessa kyydityksiä eri harrastuspaikoille mm. elokuviin ja keilailemaan. Vapaa-ajan suunnittelusta ja ohjauksesta huolehtii asuntolaohjaaja.

3. Turvallisuuden, terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen

Keski-Pohjanmaan ammattiopistossa ja kansanopistossa on useita toimenpiteitä ja moniammatillista yhteistyötä oppimisympäristöjen terveellisyyden, turvallisuuden sekä oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin edistämiseksi.

Näitä ovat mm:

- Toimipaikkakohtaiset terveydellisten olojen tarkastuskertomukset
- Turvallisuuskävelyt
- Poistumisharjoitukset ja vaarallisten tilanteen hallinta toimipaikkojen sisällä
- Työsuojelutarkastukset
- Kriisiryhmien kokoontumiset ja toimintasuunnitelmat
- Tutkintokohtaisista terveydentilavaatimuksista tiedottaminen opiskelijan oppaassa

Verkostojen kanssa tehdään myös laajasti yhteistyötä. Esimerkkejä yhteistyöstä ovat mm. kuraattoripalveluiden, opiskeluterveydenhoidon ja psykologipalveluiden järjestäminen, yhteistyö etsivän nuorisotyön, seurakunnan ja poliisin kanssa. Yhteistyössä järjestetään myös hyvinvointimessut.

Työkykypassi, asuntolapassi sekä kulttuuri- ja harrastepassi ovat osoituksena yhteistyöstä, jota tehdään opiskelu- ja työkyvyn ylläpitämisen, liikunnan ja terveystiedon opetuksen sekä ammatillisten tutkinnon osien opetuksen välillä. Erityisesti uudisrakentamisen yhteydessä otetaan huomioon esteettömän oppimisympäristön turvaaminen ja tapaturmien ehkäiseminen, samoin perehdytään myös esteettömyys oppilaitoksissa oppaisiin.

Opiskelu- ja työkyvyn ylläpito

Liikunnan ja terveystiedon opetus antavat tietoa opiskelu- ja työkyvyn ylläpitoon. Lisäksi ammattiosaajan työkykypassi tarjoaa ammattiin opiskeleville mahdollisuuden saada tietoa, taitoa ja motivaatiota oman työkyvyn ja hyvinvoinnin edistämiseen. Tutkimusten mukaan ammattiin opiskelevien liikunta on vähäistä ja tupakointia ja alkoholin käyttöä tulisi vähentää, eikä muukaan terveyskäyttäytyminen tue työkykyä.

Työhaussa opiskelija voi hyödyntää työkykypassia osoittamalla tulevalle työnantajalleen olevansa toiminta- ja työkyvystään huolehtiva ammattiosaaja.

Työkykypassin avulla

- Motivoidaan ja ohjataan opiskelija säännölliseen terveysliikuntaan sekä omaehtoiseen toiminta- ja työkyvyn ylläpitoon ja terveyden hoitamiseen
- Tuetaan ammatillista kasvua ja kehittymistä sekä vastataan alan työkykyhaasteisiin, esim. työturvallisuuden ja ergonomian osalta
- Aktivoidaan opiskelijoita osallistumaan sekä tuetaan vastuullista itsenäisesti ja ryhmässä toimimista

Ammattiosaajan työkykypassi koostuu viidestä osa-alueesta, joiden vaatavuus on yhteensä 9 osaamispistettä:

- ammatin työkykyvalmiudet (2 osp)
- toiminta- ja työkykyä edistävä liikunta (2 osp)
- terveysosaaminen (2 osp)
- harrastuneisuus ja yhteistyötaidot (1 osp)
- työkykyvalmiuksien vahvistaminen (2 osp)

http://sakury.fi/tiedostopankki/08-Tyokykypassi/Tyokykypassi_kasikirja.pdf

<https://www.tyokykypassi.fi/opiskelijalle/>

<https://www.tyokykypassi.fi/opettajalle/>

4. Keskeyttämisen ehkäisy

Keski-Pohjanmaan ammattiopistossa ja kansanopistossa on käytössä useita toimenpiteitä, joilla voidaan tukea opiskelijaa ja puuttua poissaoloihin varhaisessa vaiheessa sekä ehkäistä keskeyttämistä:

4.1. Ennaltaehkäisy:

- Saattaen vaihto
- Yhteistyö perusopetuksen kanssa ja erityistä tukea tarvitsevien nuorten vanhempainillat
- Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö
- Osallisuutta lisäävät toimenpiteet ja käytännöt
- Opiskelijahuolto ja erityisopetuksen käytännöt ja riittävät palvelut
- Wilman avulla poissaolot näkyvillä ja toimenpiteet niihin puuttumiseen
- Etsivän nuorisotyön toimenpiteet
- Varoituskäytännöt
- Yhteistyö toimipaikkojen ja asuntoloiden välillä
- Vastuuohjaajan ja opettajan toiminta ovat varhaisen puuttumisen kannalta keskeisiä toimijoita
- Lisäopetus ja tukiopetus sekä HOPE- ja HELPPi-pajat
- Vastuuohjaajan tunnit (ryhmänohjaus)
- Tutor- ja opiskelijakuntatoiminta
- Annie <https://www.annietheapp.com/>
- Jokaiselle opiskelijalle laaditaan HOKS, jossa otetaan huomioon oppimiseen ja erityiseen tukeen vaikuttavat seikat ja suunnitellaan tukitoimet ja osaamisen hankkimisen tapoja.
- Osaamistavoitteiden mukauttaminen tai osaamistavoitteista poikkeaminen.
- Hyvinvointia tukevat hankkeet

4.2. HOKS ja tuki

Ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden ja kansanopistossa opiskelevien (oppivelvollisten) osaamisen hankkimistavoista sovitaan opiskelijan kanssa henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman (HOKS) laadinnan ja päivittämisen yhteydessä. HOKSissa huomioidaan myös opiskelijan yksilöllinen elämän- ja terveydentilanne.

Vastuuohjaajan ja opiskeluhoollon henkilöstön tehtävänä on huolehtia siitä, että opiskelijat ja alaikäisten opiskelijoiden huoltajat ovat tietoisia opiskeluhoollon palveluista. Opiskelijan henkilökohtaista osaamisen kehittämissuunnitelmaa (HOKS) päivitetään opiskelijan tarpeiden mukaan tai vähintään tutkinnon osittain ja opiskelijalle voidaan tehdä erityisen tuen päätös.

Opiskelun ohjauksen ja tuen tarkoitus on mm. tukea ja ohjata opiskelijaa siten, että hän kykenee tekemään tarkoituksenmukaisia ja hänelle soveltuvia koulutusta ja uravalintaa koskevia ratkaisuja.

Ohjauksen tehtävänä on tukea opiskelijoita siten, että he voivat onnistua opinnoissaan, motivoituvat jatkamaan opiskelua.

Opiskelijalle annetaan ohjausta ja erityistä tukea yksilöllisen tarpeen mukaan. Alaikäisen opiskelijan kohdalla ollaan yhteydessä huoltajaan, jos opiskelijaan ei saada yhteyttä tai hän ei noudata henkilökohtaista osaamisen kehittämissuunnitelmaa.

Kurinpito-, ja opiskeluoikeuden peruuttamistilanteissa opiskeluhuollon toimijoiden tehtävänä on tarvittaessa opiskelijoiden tukeminen ja ohjaaminen. Opiskeluhuollon toimijoiden on myös tunnettava SORA-säädökset, jotta opiskelijaa osataan ohjata oikein esim. tilanteissa missä opiskelija hakeutuu alalle mihin hänellä on terveydellisiä tai muita rajoitteita.

4.3. Seuranta ja puuttuminen

Vastuuohjaajan on seurattava opiskelijoiden opintojen edistymistä ja puuttuttava tarvittaessa poissaoloihin ja pyrittävä selvittämään opintojen etenemisen esteiden syyt. Vastuuohjaajan on ilmoitettava oppivelvollisen ja muiden alaikäisten opiskelijoiden huoltajalle, jos opiskelija ei suorita opintojaan HOKSin mukaisesti.

Jos koulutusta järjestetään työpaikalla, vastuuohjaaja on yhteydessä koulutus- tai oppisopimuspaikkaan säännöllisesti, ja myös siellä poissaoloihin puututaan viipymättä.

Opettaja, opinto-ohjaaja, kuraattori, terveydenhoitaja, psykologi, asuntolaohjaaja, etsivä nuorisotyöntekijä tai muu toimija voi puuttuu tilanteeseen ja tarvittaessa yhteydessä vastuuohjaajaan, joka järjestää huolenpitokeskustelun. Huoli opiskelijan tilanteesta voi nousta myös toimialakohtaisissa Hyvis-ryhmissä.

Vastuuohjaaja huolenpito/ohjauskeskustelu

- yli 3 päivää ilmoittamattomuuden jälkeen (n. 20 h)
- tuen tarjoaminen
- kirjaaminen Wilmaan
- yhteydenotto huoltajaan
- keskustellaan, olisiko tuen selvittämiseksi hyvä ottaa mukaan opiskeluhuollon/erityisen tuen toimijoita. Jos koulutuksen järjestäjän ja opiskeluhuollon palvelut eivät ole riittäviä tai alaikäiseen opiskelijaan tai hänen huoltajaansa ei saada yhteyttä, tehdään tarvittaessa yhteistyötä esim. kunnan sosiaalitoimen sekä muiden yhteistyötahojen kanssa.
- kirjataan seuranta-aika

Tarvittaessa jatkuu A tai B

A) Opiskelija tapaa tarvittaessa erityisen tuen tai opiskeluhuollon toimijaa ja hänen asiansa edistämiseksi voidaan järjestää pedagoginen palaveri, jonka aikana/jälkeen:

- selvitetään vaihtoehdot opiskelun suorittamiseksi työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa (oppisopimus/koulutusopimus), yhteiset tutkinnon osat (YTOT), erilaiset pajat (HOPE, HELPPI), hankkeet, itsenäisesti, kuntoutuspalvelut.
- opiskelija ohjataan sellaisten palvelujen piiriin (esim. sosiaali- tai terveyspalvelut, nuorisotoimen palvelut), jotka antavat tukea opiskelijan elämäntilanteeseen ja mahdollistavat opintojen jatkamisen.

TAI

B) Opiskelija tapaa tarvittaessa opiskeluhuollon toimijaa ja hänen asiansa edistämiseksi voidaan järjestää opiskelijan luvalla moniammatillinen asiantuntijaryhmä, jossa:

- selvitetään, mitä tukea opiskelija tarvitsee ja haluaa
- opiskelijalle vapaaehtoinen
- kirjataan LifeCare-järjestelmään

4.4. Etsivä nuorisotyö

Jos alle 29-vuotiaaseen opiskelijaan ei saada yhteyttä, voidaan tehdä yhteistyötä etsivän nuorisotyön kanssa.

Etsivä nuorisotyöntekijä voi olla mukana ohjaamassa nuorta hänelle soveltuvaan koulutukseen tai muihin tarvittaviin palveluihin, kunhan nuorisolakia kaikilta osin noudatetaan. Erityisesti tulee kiinnittää huomiota siihen, että etsivä nuorisotyö perustuu nuoren vapaaehtoisuuteen ja nuoren kanssa tehtävään yhteistyöhön. Etsivään nuorisotyöhön ei liity nuorelle pakkoa tai velvollisuutta.

Koulutuksen järjestäjä voi luovuttaa nuoren kotikunnalle etsivää nuorisotyötä varten tiedot oppivelvollisesta nuoresta, joka keskeyttää opinnot ammatillisessa koulutuksessa, lukiokoulutuksessa tai tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa. Tällöinkin nuorisolain mukainen etsivä nuorisotyö perustuu nuoren vapaaehtoisuuteen ja nuoren kanssa tehtävään yhteistyöhön. Velvollisuutta tietojen luovuttamiseen mainituissa tilanteissa ei enää jatkossa ole.

Muut kuin oppivelvolliset

Koulutuksen järjestäjän on luovutettava tiedot muusta kuin oppivelvollisesta nuoresta, joka keskeyttää opinnot ammatillisessa koulutuksessa, lukiokoulutuksessa tai tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa.

Koulutuksen järjestäjä voi jättää tiedot luovuttamatta, jos se arvioi käytettävissään olevien tietojen perusteella ja nuoren tilanne ja tuen tarve kokonaisuudessaan huomioon otettuna, ettei nuori ole 10 §:ssä tarkoitettujen palvelujen ja muun tuen tarpeessa.

Nuoren yksilöinti- ja yhteystiedot voidaan luovuttaa nuoren kotikunnalle etsivää nuorisotyötä varten seuraavasti: koulutuksen järjestäjä voi luovuttaa tiedot oppivelvollisesta nuoresta, joka keskeyttää opinnot ammatillisessa koulutuksessa, lukiokoulutuksessa tai tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa

- Yhteydenotto Kokkolan etsivään nuorisotyöhön
- Etsi oman kuntasi etsivä nuoristyöntekijä

4.5 Opiskelija aikeissa keskeyttää

Oikeus keskeyttää: sairaus, vamma, äitiys-, isyys. vanhempainvapaa, vähintään kuukauden kestävä ulkomailla oleskelu, muu elämäntilanteeseen liittyvä syy.

Jos oppivelvollinen nuori/muut opiskelija on aikeissa keskeyttää opintonsa, koulutuksen järjestäjän on selvitettävä yhdessä oppivelvollisen ja hänen huoltajansa kanssa mahdollisuudet suorittaa opintoja muussa oppimisympäristössä tai mahdollisuudet hakeutua muuhun koulutukseen. Tarvittaessa vaihtoehdot selvitetään yhteistyössä toisen opetuksen tai koulutuksen järjestäjän kanssa. Koulutuksen järjestäjän on lisäksi selvitettävä oppivelvollisen saamien koulutuksen järjestäjän tukitoimien riittävyys sekä tarvittaessa ohjattava oppivelvollinen hakeutumaan muiden tarkoituksenmukaisten palveluiden piiriin.

4.6. Eroaminen oppilaitoksesta

Mikäli opiskelija eroaa oppilaitoksesta, mutta hakeutuu jatkuvan haun kautta Keski-Pohjanmaan ammattiopistoon muulle alalle. Hakijapalvelulta tulee tieto opintosuhteelle opiskelijavalinnasta. Opintosuhteeri tarkistaa opiskelijan tukivälilehden tiedot ja kopioi ne uudelle opiskelijaoikeudelle ja -kortille. Wilmassa on myös tuloste saattaen vaihtotiedoista, jonka vastuuhjaaja tai yto-opettaja näkee.

5. Sidosryhmien kanssa tehtävä yhteistyö

Nuorten ja nuorten aikuisten kanssa työskentelevien tahojen yhteistyön avulla pienennetään riskiä opintojen keskeyttämiseen ja varmistetaan opiskelijalle riittävä tuki opintojensa aikana, sekä oikea aikainen palveluohjaus jos opiskelijalla on tarvetta laaja-alaisempaan tukeen. Opiskelijan etu on, että hänen tarvitsemansa palvelukokonaisuus suunnitellaan yksilöllisesti moniammatillisena yhteistyönä, ja että hänen palvelunsa toteutuvat hänen omassa arkiympäristössään. Opiskelijan kokonaistilanteen hahmottamiseksi, tulee opiskelijan tuen tarvetta arvioida ja suunnitella moniammatillisena yhteistyönä.

Opiskelijat, jotka tarvitsevat laaja-alaista tukea ja useita eri palveluja, hyötyvät palvelujen ja tukitoimien koordinoimisesta erityisesti nivel- tai siirtymävaiheissa. Opiskelijan palvelujen koordinoinnista voi vastata opiskelijan kannalta tarkoituksenmukainen yhteyshenkilö esim. omatyöntekijä, kuntoutusohjaaja tai opiskeluhuollon edustaja, joka toimii opiskelijan yhdyshenkilönä ja tarvittaessa myös moniammatillisen yhteistyöryhmän koollekutsujana.

Opiskelijahuoltopalveluiden tuottaminen edellyttää eri viranomaisten ja toimijoiden välistä yhteistyötä. Opiskelijahuollon järjestäminen on koulutuksen järjestäjän vastuulla, sen on myös oltava tiiviissä yhteistyössä ja myös aloitteellinen yhteistyön suhteen palvelun tuottajien kanssa. Erityisesti hallinnon rajoja ylittävien palvelujen toteuttaminen siten, että niitä voidaan tarjota opiskelijoille helposti saavutettavina matalan kynnyksen palveluina edellyttää hyvää suunnittelua ja tarkkaa sopimista.

5.1. Oppilaitoksen ja huoltajien välinen yhteistyö

Ammatillisesta koulutuksesta ja kansaopistosta annetun lain mukaan alle 18-vuotiaille opiskelijoille järjestettävässä koulutuksessa tulee olla yhteistyössä huoltajien kanssa. Tavoitteiden saavuttamista tukee velvoite tiedottaa alaikäisen opiskelijan huoltajille ammatillisesta koulutuksesta ja opiskelijan opintojen etenemisestä.

Opintojen etenemisestä tiedottaminen tapahtuu vastuunohjaajan ja huoltajan välisen yhteydenpidon kautta. Huoltajat saavat käyttäjätunnukset Wilma-järjestelmään, jolloin he pystyvät seuramaan alaikäisen opiskelijan opintojen etenemistä. Opintojen alkuvaiheessa opiskelijalle ja huoltajille tiedotetaan Wilmassa oppilaitosten opiskelijahuolto- ja erityisopetuspalveluista. Tiedottaminen tapahtuu opiskeluhuolto- ja erityisopetushenkilöstön henkilökohtaisen esittelyn kautta sekä koteihin jaettavien opiskelijan oppaiden ja oppilaitosten www-sivujen kautta. Näin opiskelijan opiskeluun ja elämäntilanteisiinsa mahdollisesti liittyvien ongelmien tunnistaminen helpottuu ja opiskelija osaa hakea niihin tukea. Opiskelijaa ohjataan myös käyttämään yhteiskunnan tarjoamia opiskeluhuollon ja muita ohjaus-, neuvonta- ja tietopalveluja.

Opiskelijan omat toivomukset ja mielipiteet otetaan huomioon häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muiden henkilökohtaisten edellytystensä mukaisesti. Alaikäinen opiskelija voi painavasta syystä kieltää huoltajaansa osallistumasta itseään koskevan opiskeluhuoltoasian käsittelyyn tai antamasta itseään koskevia salassa pidettäviä opiskeluhuollon tietoja huoltajalleen, jollei se ole selvästi hänen etunsa vastaista. Huoltajalla ei ole oikeutta kieltää alaikäistä käyttämästä opiskeluhuollon palveluja.

Oppivelvollisen osalta oppivelvollisen huoltajan on huolehdittava siitä, että oppivelvollinen suorittaa oppivelvollisuutensa. Huoltaja, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta laimin-lyö 9 §:ssä säädetyn velvollisuutensa valvoa oppivelvollisuuden suorittamista, on tuomittava oppivelvollisen valvonnan laiminlyönnistä sakkoon.

Jos oppivelvollinen ei ole aloittanut koulutuksessa, hakeutumiselvollisuuden ohjaus- ja valvontavastuussa olevan tahon on ilmoitettava oppivelvollisen yksilöinti- ja yhteystiedot oppivelvollisen asuinkunnalle sekä

ilmoitettava oppivelvollisen huoltajalle ja muulle lailliselle edustajalle, ettei oppivelvollinen suorita oppivelvollisuuttaan.)

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 80 §:n 6 momentin (164/2022) mukaan opettajan tai rehtorin tulee ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan opiskelijan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle. Ilmoitusvelvollisuuden tavoitteena on tuoda esiin oppilaitoksessa tapahtuvan kiusaamisen ja häirinnän lisäksi myös koulumatkalla esiin tulevat kiusaamis- ja häirintätapaukset. Tämä edesauttaa sekä kokonaistilanteen selvittämistä että tehostaa kodin ja oppilaitoksen välistä yhteistyötä.

5.2. Saattaen vaihto yhteistyö, opiskelijan, huoltajan, perusopetuksen, sairaalakoulun ja työ- ja elinkeinotoimiston välillä

Oppivelvollisuus Lain (1214/2020) 23 §:n mukaan oppivelvollisen siirtyessä toisen koulutuksen järjestäjän koulutukseen aikaisemman koulutuksen järjestäjän on salassapitosäännösten estämättä viipymättä toimitettava oppivelvollisen koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot uudelle koulutuksen järjestäjälle. Vastaavat tiedot on annettava myös uuden koulutuksen järjestäjän pyynnöstä. Sen lisäksi, mitä 3 momentissa säädetään, rehtorilla ja oppivelvollisen opetukseen osallistuvalla opettajalla on 4 §:ssä tarkoitetussa koulutuksessa oikeus salassapitosäännösten estämättä saada oppivelvollisen koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot opiskelijahuoltotyöhön osallistuvilta.

Pyydämme luvan opiskelijalta ja hänen lailliselta edustajaltaan, jotta voimme pitää nivelvaihepalaverin toukokuussa. Perusopetuksen puolelta tiedonsiirtopalaverissa on mukana ko. peruskoulun oppilashuoltoryhmän nimeämät edustajat. Ammattiopiston puolelta kaikkiin palaveriin osallistuu opiskeluhuollon koordinaattori ja joko yksi- kaksi erityisopettajaa. Sairaalakouluun ollaan tekemässä myös yhteistyötä.

Palaveri on pedagoginen ja tiedot, joita siirretään koskevat oppilaita, jotka ovat tarvinneet tukea koulukäynnissään.

Tiedot, jotka ovat välttämättömiä opetuksen järjestämistä varten kirjataan Wilmaan. Muu välttämätön tieto kirjataan erilliselle välilehdelle, jonka näkee kuraattori, erityisopettaja ja terveydenhoitaja. Harkintaan perustuvan haun liiteluettelo kirjataan Wilmaan. Lausunnot ja muut liitteet löytyvät jatkossa harkinnanvaraisen haun kansioista. Kun ammattihenkilöt lisäksi mahdollisesti siirtävät yksilökohtaista tietoa toisilleen opiskelupaikan varmistettua kirjaa erityisopettaja tuen tarpeen pääpiirteissään Wilmaan. Tieto on opettajien ja muun opiskelijoiden asiaa hoitavien henkilöiden tiedossa ja nähtävissä tarvittaessa. Opiskelijalla on oikeus kirjallisesti pyytää nähtäväksi nämä tiedot samoin oikeus pyytää tiedot poistettavaksi. Tiedon keräämisen tarkoitus on auttaa HOKSin laadinnassa ja mahdollisten tukitarpeiden kartoittamisessa. Tietojen käsittelyssä ja käytössä noudatetaan salassapitosäädöksiä sekä EU:n tietoturva-asetuksia. Pedagogisen tiedon siirrosta on tehty oma rekisteriseloste.

Pedagogisen tuen tietosuojaseloste (pdf)

Opiskelija voisi ilmoittaa myös yhteishaussa tai jatkuvassa haussa hakiessaan seuraavaa:

Opintoja suunniteltaessa tulisi huomioida:

- oma elämäntilanne
- opiskelussa tarvittava tuki
- työ- ja toimintakyky
- jokin muu

Näistä tieto menee kohdennetusti terveydenhoitajalle, opolle, erityisopettajalle tai kuraattorille.

Lisäksi opiskelija voi ilmoittaa omat oppimisen erityistarpeet.

Tuen tarpeessa oleville opiskelijoille pyritään turvaamaan saattaen vaihto myös työpaikalla järjestettävään koulutukseen, työvoimapalveluihin tai työelämään Reimari-hankkeen avulla luodun mallin mukaisesti. Yhteistyö tehdään lisäksi valmentavien koulutusten, sairaalaopetuksen sekä jatko-opintojen suunnittelussa.

5.3. Yhteistyö lastensuojelun mukaan

Ehkäisevällä lastensuojelulla edistetään ja turvataan lasten kasvu, kehitystä ja hyvinvointia sekä tuetaan vanhemmuutta. Lapsen etua arvioitaessa on kiinnitettävä huomiota siihen, miten eri toimenpidevaihtoehdot ja ratkaisut turvaavat lapselle:

- tasapainoisen kehityksen ja hyvinvoinnin sekä läheiset ja jatkuvat ihmissuhteet
- mahdollisuuden saada ymmärtämystä ja hellyyttä sekä iän ja kehitystason mukaisen valvonnan ja huolenpidon
- taipumuksia ja toivomuksia vastaavan koulutuksen
- turvallisen kasvuympäristön ja ruumiillisen sekä henkisen koskemattomuuden
- itsenäistymisen ja kasvamisen vastuullisuuteen.
- mahdollisuuden osallistumiseen ja vaikuttamiseen omissa asioissaan
- kielellisen, kulttuurisen ja uskonnollisen taustan huomioimisen.

Lastensuojelussa on toimittava mahdollisimman hienovaraisesti ja käytettävä ensisijaisesti avohuollon tukitoimia, jollei lapsen etu muuta vaadi. Kun sijaishuolto on lapsen edun kannalta tarpeen, se on järjestettävä viivyttyä. Sijaishuoltoa toteutettaessa on otettava lapsen edun mukaisella tavalla huomioon tavoite perheen jälleen yhdistämisestä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon, opetustoimen, nuorisotoimen, poliisitoimen ja seurakunnan tai muun uskonnollisen yhdyskunnan palveluksessa tai luottamustoimessa olevat henkilöt sekä muun sosiaalipalvelujen tai terveydenhuollon palvelujen tuottajan, opetuksen tai koulutuksen järjestäjän tai turvapaikan hakijoiden vastaanotto toimintaa tai hätäkeskustoimintaa taikka koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa harjoittavan yksikön palveluksessa olevat henkilöt ja terveydenhuollon ammattihenkilöt ovat velvollisia viipymättä ilmoittamaan salassapitosäännösten estämättä kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle toimielimelle, jos he tehtävässään ovat saaneet tietää lapsesta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää lastensuojelun tarpeen selvittämistä.

Erityistä tukea tarvitsevilla henkilöillä sosiaalihuoltolaissa tarkoitetaan henkilöä, jolla on erityisiä vaikeuksia hakea ja saada tarvitsemiaan sosiaali- ja terveystalvija. Tarkoituksena on turvata kaikkein vaikeimmassa asemassa oleville henkilöille heidän tarvitsemansa apu ja tuki. Säännökset on tarkoitettu sovellettaviksi tilanteissa, joissa henkilö ei itse kykene hakemaan tarvitsemaansa apua tai henkilön avun saaminen on vaarassa estyä sen vuoksi, ettei hän kykene riittävässä määrin vastaanottamaan tai antamaan avun saamiseksi tarvittavaa tietoa. Syynä voi olla kognitiivinen tai psyykinen vamma tai sairaus, päihteiden ongelmakäyttö, usean yhtäaikaisen tuen tarve tai muu vastaava syy. Muu vastaava syy voi olla esimerkiksi puutteellinen kielitaito yhdistettynä traumaattisiin kokemuksiin. Lapsi voi tarvita erityistä tukea edellä mainituista syistä tai sen vuoksi, että lapsen kasvuolosuhteet vaarantavat tai eivät turvaa lapsen terveyttä tai kehitystä tai lapsi itse käyttäytymisellään vaarantaa terveyttään tai kehitystään.

5.3.1. Yhteydenotto sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi

Jos henkilön sosiaalihuollon tarve on ilmeinen, on laissa säädetyillä tahoilla (mm. opetustoimi) velvollisuus ohjata henkilö hakemaan sosiaalipalveluja tai henkilön antaessa suostumuksensa otettava yhteys kunnallisesta

sosiaalihuollosta vastaavaan viranomaiseen. Jos henkilön suostumusta ei voida saada, laki velvoittaa kuitenkin olemaan yhteydessä sosiaalihuollosta vastaa-vaan viranomaiseen salassapitosäännösten estämättä, jos henkilö on ilmeisen kykenemätön vastaamaan omasta huolenpidostaan, terveydestään tai turvallisuudestaan, tai lapsen etu sitä välttämättä vaatii.

Palvelutarpeen arviointi

Kun kunnan sosiaalihuoltoon tulee tieto sosiaalihuollon tarpeessa olevasta henkilöstä, kiireellisen avun tarve on arvioitava välittömästi. Lisäksi henkilöllä on oikeus saada palvelutarpeen arviointi. Tässä keskeistä kokonaistilanteen arviointi ja koordinointi.

Läheisverkoston kartoittaminen

Palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä tai myöhemmin asiakkuuden aikana voidaan selvittää, miten asiakkaan omaiset tai muut läheiset henkilöt osallistuvat asiakkaan tukemiseen. Omaisiin ollaan yhteydessä asiakkaan suostumuksella, eikä laissa velvoiteta omaisia auttamaan. Ilman asiakkaan suostumusta omaisia kuullaan vain, jos tietoa tarvitaan lapsen edun vuoksi tai tieto on välttämätön palvelutarpeen selvittämiseksi silloin, kun asiakas ei kykene vastaamaan omasta huolenpidostaan, terveydestään tai turvallisuudestaan. Kartoittamisen yhteydessä selvitetään tarvittaessa omaisten ja läheisten tuen tarve.

Omatyöntekijä

Asiakkaalla on oikeus saada omatyöntekijä koko sosiaalihuollon asiakkuuden ajaksi. Asiakkuuden aikana omatyöntekijä voidaan vaihtaa, jos siihen on pakottava syy tai se on asiakkaan edun mukaista. Omatyöntekijä on nimettävä viimeistään palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä. Luontevinta on nimetä työntekijä, jonka kanssa asiakas olisi muutoinkin yhteydessä. Erityistä tukea tarvitsevan lapsen tai muun erityistä tukea tarvitsevan asiakkaan omatyöntekijän on oltava sosiaalityöntekijä. Vähän palveluja tarvitsevalle asiakkaalle voi riittää tieto siitä, kehen voi tarvittaessa olla yhteydessä. Useita palveluja tarvitseva nuori voi puolestaan tarvita omatyöntekijää, joka seuraa aktiivisesti tavoitteiden toteutumista ja tarvittaessa vie nuoren palveluihin.

Nuorisopalvelutakuu

Sosiaalihuoltolaki täydentää nuorisopalvelutakuuta, joka on suunnattu alle 25-vuotiaille nuorille. Nuorisopalvelutakuuseen sisältyy moniammatillinen palvelutarpeen arviointi, omatyöntekijä, kohdennettu sosiaalinen kuntoutus sekä muut tarvittavat palvelut yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Jos nuoren taustalla on työ- ja toimintakykyyn, terveyteen ja sosiaalisiin taitoihin liittyviä ongelmia, omatyöntekijä suunnittelee yhdessä nuoren kanssa sosiaalisen kuntoutuksen kokonaisuuden nuoren tarpeiden mukaisesti. Nuoren tarvitsema sosiaalinen kuntoutus voi olla arkielämän taitojen oppimista, koulutukseen tai työhön tarvittavien asioiden harjoittelua ennen niissä aloittamista tai aloittamisen jälkeen. Kokonaisuuteen yhdistetään tarvittaessa päihde- ja/tai mielenterveyshoito. Sosiaalisella kuntoutuksella tuetaan nuorten sijoittumista työ-, työkokeilu-, opiskelu- tai kuntoutus paikkaan tai työpajaan. Omatyöntekijä pyrkii työskentelemään siten, ettei työhön tai koulutukseen liittyviä keskeyttämisistä tule. Tavoitteena on vahvistaa onnistumisen kokemuksia.

Nuorisopalvelutakuu takaa nuorille palvelutarpeen arvioinnin ja omatyöntekijän lisäksi kohdennetun sosiaalisen kuntoutuksen sekä muut tarvittavat palvelut.

Kotipalvelun vahvistamisen lisäksi perhetyöt, tukihenkilöitä ja -perheitä sekä vertaisryhmätoimintaa on annettava yleisinä perhepalveluina myös ilman lastensuojelun asiakkuutta. Päihde-huollossa on siis noudatettava hoitotakuuta tai vastaavasti järjestettävä tuen tarpeita vastaavat sosiaalihuollon palvelut silloin, kun ne parhaiten soveltuvat asiakkaan auttamiseen. Kasvatus- ja perheneuvontaa voidaan toteuttaa kasvatus- ja perheneuvolassa. Myös perheneuvolan asiakkailla on oikeus omatyön-tekijään ja oikeus saada palvelutarpeensa arvioiduksi.

Terveystuon palvelut lastensuojelun asiakkaille. Terveystuonlaitaissa säädetään lisäksi, että lapselle ja hänen perheelleen on järjestettävä viipymättä lapsen terveyden ja kehityksen kannalta välttämättömät terveydenhuollon palvelut, jos lastensuojelun tarve johtuu riittämät-tömistä terveydenhuollon palveluista. Näissä tilanteissa tarvittava hoito on järjestettävä tarvittaessa nopeamminkin kuin hoitotakuu edellyttäisi. Säännös koskee esimerkiksi lapsen tai hänen vanhempinsa tarvitsemia mielenterveyspalveluja tai päihdehoitoa.

Subjektiiuvin oikeus päihdeettömyyttä tukeuiin palveluihin

Raskaana olevalla henkilöllä on oikeus saada välittömästi riittävät päihdeettömyyttä tukevat sosiaalipalvelut. Kyseessä on niin sanottu subjektiivinen oikeus. Se velvoittaa kuntaa toimimaan heti kun se saa tiedon raskaana olevasta henkilöstä, joka on huolissaan omasta päihdeidenkäytöstään. Vastaava sääntely sisältyy terveydenhuoltolakiin. Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstö arvioi, mikä on palvelujen riittävä taso. Palvelut on järjestettävä välittömästi, jotta voitaisiin turvata tulevan lapsen terveys ja kehitys.

Lisäksi kaikki ne tahot, jotka ovat velvollisia tekemään lastensuojeluilmoituksen, ovat velvollisia tekemään ilmoituksen myös poliisille, kun on syytä epäillä lapsen joutuneen henkeen tai terveyteen kohdistuneen rikoksen uhriksi.

Lastensuojelun kiireelliset sijoitukset

Lapsi/nuori voidaan sijoittaa kiireellisesti vain, jos lapsi/nuori on välittömässä vaarassa, koska puutteet lapsen/nuoren huolenpidossa tai muut kasvuolosuhteet vaarantavat vakavasti lapsen/nuoren terveyttä tai kehitystä taikka lapsi/nuori itse vaarantaa vakavasti terveyttään tai kehitystään käyttämällä päihdeitä, tekemällä muun kuin vähäisen rikoksen tai muulla rinnasteisella tavalla.

Perhetukipalvelut: <https://soite.fi/palvelut-ja-yhteys/lasten-nuorten-ja-perheiden-palvelut/>

Lastensuojelu: <https://soite.fi/palvelut-ja-yhteys/lasten-nuorten-ja-perheiden-palvelut/lastensuojelu/>

Aikuissosiaalityö: <https://soite.fi/palvelut-ja-yhteys/aikuisten-sosiaalipalvelut/aikuissosiaalityo-ja-toimeentulotuki/>

Lapsiperheiden palveluohjauskeskus: <https://soite.fi/palvelut-ja-yhteys/lasten-nuorten-ja-perheiden-palvelut/perhetukipalvelut/lapsiperheiden-palveluohjaus/>

Ilmoita huolesi <https://soite.fi/palvelut-ja-yhteys/paivystys-ja-kiireellinen-apu/sosiaalipaivystys/>

Tee lastensuojeluilmoitus Lastensuojeluilmoituksen tekeminen

Lastensuojeluilmoituksen voi tehdä, jos sinulla on herännyt huoli lapsen hyvinvoinnista. Huolta voi herättää esimerkiksi lapsen tai nuoren hoitoon ja kasvatukseen liittyvät vaikeudet, perheen päihdeiden käyttö tai väkivalta. Ilmoita sosiaalihuollon tarpeesta, kun kyse on aikuisesta. Huolen herätessä voi ilmoituksen tehdä

myös muista kuin lapsista. Huoli aikuisesta voi syntyä esimerkiksi silloin, kun ihminen näyttää kykenemättömältä huolehtimaan itsestään ja turvallisuudestaan.

5.4 Mielen terveys ja yhteistyö toimijoiden kanssa

Hyvään mielen terveyteen kuuluu:

- hyvä itsetunto
- elämänhallinnan tunne
- optimismi
- mielekäs toiminta
- kyky solmia tyydyttäviä sosiaalisia suhteita
- taito kohdata vastoinkäymisiä.

Mielen terveyttä edistäviä tekijöitä vahvistetaan:

- lisäämällä yksilön tai yhteisön sietokykyä ja joustavuutta
- kehittämällä selviytymistaitoja
- parantamalla elämänlaatua ja tyytyväisyyttä
- tukemalla hyvää itsetuntoa ja hyvinvoinnin tunnetta
- noudattamalla terveellisiä elintapoja
- lisäämällä sosiaalista tukea
- vahvistamalla fyysisen, sosiaalisen, emotionaalisen ja psyykkisen terveyden tasapainoa
- lisäämällä taloudellista turvallisuutta
- luomalla tukea antavat asumisolosuhteet ja elinympäristö.

Yleisiä häiriöitä

Ahdistuneisuushäiriöt

Ahdistuneisuus on tunnetila, johon voi liittyä sisäistä jännitystä, pelkoa, levottomuutta, huolestuneisuutta tai jopa paniikin tai kauhun kokemus. Ohimenevinä ja lievinä tunnetiloina nämä ovat tavallisia arkipäiväisiä kokemuksia. Toisaalta ahdistuneisuushäiriöt ovat yleisiä mielen terveyden häiriöitä. Häiriöstä on kyse silloin, kun ahdistuneisuudesta aiheutuu selvää toiminnallista haittaa tai kärsimystä. Yleisimpiä ahdistuneisuushäiriöitä ovat sosiaalisten tilanteiden pelko (eli sosiaalinen ahdistuneisuushäiriö), paniikkihäiriö, julkisten paikkojen pelko ja yleistynyt ahdistuneisuushäiriö. Myös pakko-oireinen häiriö on luettu ahdistuneisuushäiriöihin. Nuorista noin 10–15 % kärsii ahdistuneisuushäiriöstä. Useimmat ahdistuneisuushäiriöt ovat tavallisempia tytöillä ja naisilla kuin pojilla ja miehillä, ja niihin liittyy tyypillisesti muita saman-aikaisia häiriöitä, yleisimmin ahdistuneisuushäiriö, masennustila tai päihdehäiriö. <https://www.mielen terveystalo.fi/fi/ahdistus>

Masennustilat

Masennustilat ovat tavallisimpia nuorten ja nuorten aikuisten sairastamia mielen terveyden häiriöitä. Arvioidaan, että sen vuotuinen esiintyvyys on nuorilla noin 5–8 prosenttia ja jopa 15–20 prosenttia nuorista sairastaa masennusjakson ennen 21 ikävuotta. Tytöt ja naiset sairastavat masennusta kaksi kertaa poikia ja miehiä yleisemmin. Masennustiloihin liittyy usein jokin muu samanaikainen mielen terveyden häiriö,

esimerkiksi ahdistuneisuushäiriö tai päihdehäiriö. Masennustiloihin liittyy kohonnut itsetuhoisen käytöksen ja itsemurhien riski. Masentumisriskissä voivat olla sellaiset nuoret, joilla on varsinaista masennustilaa lievempiä oireita, jotka ovat vaativia itseään ja suoriutumistaan kohtaan ja esimerkiksi nuoret, joiden vanhempi sairastaa masennusta. Mielialahäiriöt on merkittävä pitkäkestoisen työkyvyttömyyden aiheuttaja nuorilla aikuisilla.

<https://www.mielenterveystalo.fi/fi/masennus/nuorten-masennus>

Syömishäiriö

Syömishäiriössä opiskelija syö liian vähän tai hallitsemattomasti ja hänellä on ristiriitainen suhde ruokaan, mutta myös omaan kehoonsa ja painoonsa. Oireet voivat uhata vakavasti toimintakykyä sekä hidastaa nuoren psykologista, sosiaalista ja myös fyysistä kehitystä. Syömishäiriöihin liittyy usein muita samanaikaisia mielenterveys- ja päihdehäiriöitä, mutta myös erilaisia somaattisia komplikaatioita. Vaikeisiin syömishäiriöihin liittyy kuolemanvaara. Syömishäiriöihin kuuluvat: laihuushäiriö (anorexia nervosa), ahmimishäiriö (bulimia nervosa), epätyyppillinen laihuushäiriö, epätyyppillinen ahmimishäiriö, muut ja tarkemmin määrittämättömät syömishäiriöt kuten ahmintahäiriö. Syömishäiriön sairastutaan useimmiten 12–24-vuotiaana. Sairastuneista valtaosa on tyttöjä ja naisia. <https://www.mielenterveystalo.fi/fi/syomishairiot>

Opiskelija ohjataan opiskeluterveydenhoitajan tai kuraattorin luokse, joka tekee arvion opiskelijan tilanteesta, ja ohjaa tarvittaessa mm. psykologin, koulupsykologin tai muihin palveluihin, esim. erikoissairaanhoidon palveluihin.

Ohjaus palveluiden piiriin tarvittaessa:

- **Nepsytiimi:** <https://soite.fi/palvelut-ja-yhteys/terveys-ja-sairaanhoitopalvelut/keski-pohjanmaan-keskussairaala/lastensairaala/nepsy-tiimi/>
- **Nuorisopsykiatrian poliklinikka:** <https://soite.fi/palvelupaikat/nuorisopsykiatrian-poliklinikka/>
- **Aikuispsykiatrian avohoito:** <https://soite.fi/palvelut-ja-yhteys/mielenterveys-ja-paihdepalvelut/mielenterveys/psykiatrian-avohoito/>
- **Kehityspoliklinikka:** <https://soite.fi/palvelupaikat/kehityspoliklinikka/>
- **Vammaispalvelut:** <https://soite.fi/palvelut-ja-yhteys/vammaispalvelut/>
- **Kela opiskelu ja kuntoutuspalvelut:** <https://www.kela.fi/kuntoutusvaihtoehdot>
- **Mielenterveyskuntoutujien asumis- ja tukipalvelut (MIEKU tiimi):** <https://soite.fi/palvelut-ja-yhteys/mielenterveys-ja-paihdepalvelut/mielenterveys/mielenterveyskuntoutujien-palvelut/>
- **Nuorten työpajatoiminta** <https://kpspy.fi/sosiaalinen-kuntoutus/nuorten-tyopajatoiminta/>
- **Nuorten avokuntoutus / Siilinpesä:** <https://soite.fi/palvelupaikat/siilinpesan-avokuntoutus-2/>

Mielenterveys- ja päihdetyön menetelmät opiskeluterveydenhuollossa: Opas arviointiin, hoitoon ja käytäntöihin https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/131873/URN_ISBN_978-952-302-722-0.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Aikuisten, sekä lasten ja nuorten kuntoutusohjaus: Soite - Kuntoutusohjaus

Kuntoutusohjaus on palvelua, joka kohdistuu lasten, nuorten ja aikuistenpitkäaikaissairaus- tai vamma-ryhmiin. Kuntoutajat voivat tulla ohjauksen pariin hoitoon tai seurantaan liittyen, läheteellä tai ilman lähetettä terveydenhuollon tai muun ammattihenkilön sekä oman tai omaisen yhteydenoton perusteella. Palvelu on kuntoutujalle maksutonta.

5.5. Yhteistyö työ- ja elinkeinotoimiston kanssa

Työnhakijaksi voivat ilmoittautua kaikki työtä hakevat. Valmistuville opiskelijoille järjestetään infoja opintojen loppuvaiheessa. Erityistä tukea tarvitsevat opintonsa keskeyttäneet tai jo ammattiin valmistuneet opiskelija voidaan ohjata TE-toimistoon yhteistyössä etsivän nuorisotyöntekijän kanssa. Valtakunnallinen Työlinja antaa yleisneuvontaa työ- ja elinkeinopalveluista sekä opastusta verkkopalvelujen käyttöön esim. auttaa ja opastaa kuinka ilmoittautua työnhakijaksi verkkopalvelujen kautta. Tuetun työllistymisen palvelut auttavat, kun tarvitaan TE-palvelujen lisäksi esimerkiksi terveystalvija. Niistä saadaan yksilöllistä tukea työelämän vaatimusten tai pelisääntöjen hallintaan tai toimintaan työyhteisössä.

Yhteystiedot: <https://www.kokkola.fi/tyo-ja-yrittaminen/tyollisyyspalvelut/tyollisyysden-kuntakokeilu/>

Pohjanmaan TE-toimiston vaihde: 029505 6000 Kokkola

5.6. Etsivä nuorisotyö

Etsivän nuorisotyön tehtävä on täydentää olemassa olevia palveluja, ei korvata niitä. Etsivän nuorisotyön keskeisin tehtävä on tavoittaa nuoria, jotka ovat joko palveluiden ulkopuolella tai tarvitsevat tukipalveluista huolimatta rinnalla kulkemista ja ohjausta. Tavoitteena on lisätä heidän valmiuksiaan koulutukseen tai työelämään kiinnittymiseen elämäntaitojen vahvistamisen ja yksilöllisten haasteiden ratkaisemisen kautta. Yksittäisten nuorten ja nuorten ryhmien tukemisen lisäksi etsivällä nuorisotyöllä on myös muu yhteiskunnallinen tehtävä – tuoda palveluiden ulkopuolella olevien nuorten ääni kuuluviin, tehdä näkyväksi palveluvajeita ja niitä yhteiskunnan tukiverkon rakoja, joista nuoret voivat pudota.

Etsivät nuorisotyöntekijät ovat yhdyshenkilönä erilaisten tukitoimien toteuttamisessa, opiskelijoiden, kodin, opettajien ja eri moniammatillisten toimijoiden välissä. Akuutissa ongelmatilanteessa tukihenkilö voi toimia sekä opettajien ja opiskeluhoitohenkilöiden tukena. Tehtävinä ovat mm. kadonneiden opiskelijoiden etsintä, aktivointi opiskeluun ja motivaation ylläpito. Etsivä nuorisotyöntekijä voi olla mukana ohjaamassa nuorta hänelle soveltuvaan koulutukseen tai muihin tarvittaviin palveluihin, kunhan nuorisolakia kaikilta osin noudatetaan. Erityisesti tulee kiinnittää huomiota siihen, että etsivä nuorisotyö perustuu nuoren vapaaehtoisuuteen ja nuoren kanssa tehtävään yhteistyöhön. Etsivään nuorisotyöhön ei liity nuorelle pakkoa tai velvollisuutta.

Koulutuksen järjestäjä voi luovuttaa nuoren kotikunnalle etsivää nuorisotyötä varten tiedot oppivelvollisesta nuoresta, joka keskeyttää opinnot ammatillisessa koulutuksessa, lukiokoulutuksessa tai tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa. Tällöinkin nuorisolain mukainen etsivä nuorisotyö perustuu nuoren vapaaehtoisuuteen ja nuoren kanssa tehtävään yhteistyöhön. Velvollisuutta tietojen luovuttamiseen mainituissa tilanteissa ei enää jatkossa ole.

Koulutuksen järjestäjän on luovutettava tiedot muusta kuin oppivelvollisesta nuoresta, joka keskeyttää opinnot ammatillisessa koulutuksessa, lukiokoulutuksessa tai tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa

koulutuksen järjestäjä voi jättää tiedot luovuttamatta, jos se arvioi käytettävissään olevien tietojen perusteella ja nuoren tilanne ja tuen tarve kokonaisuudessaan huomioon otettuna, ettei nuori ole 10 §:ssä tarkoitettujen palvelujen ja muun tuen tarpeessa.

Nuoren yksilöinti- ja yhteystiedot voidaan luovuttaa nuoren kotikunnalle etsivää nuorisotyötä varten seuraavasti: koulutuksen järjestäjä voi luovuttaa tiedot oppivelvollisesta nuoresta, joka keskeyttää opinnot ammatillisessa koulutuksessa, lukiokoulutuksessa tai tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa.

Yhteydenotto Kokkolan etsivään nuorisotyöhön

Etsi oman kuntasi etsivä nuoristyöntekijä

Mikäli tuen tarpeessa oleva nuori eroaa ammattiopistosta, ollaan yhteydessä etsivään nuoristyöntekijään. Wilman tulostevalikossa on nyt tuloste YHT: EROILMOITUS + ilmoitus etsivälle.

5.7. Nuorten ohjaus- ja palveluverkosto

Kunnissa on nuorten ohjaus- ja palveluverkosto, jossa on mukana, opetustoimi, sosiaali- ja terveystoimi, nuorisotoimi, työhallinto, poliisihallinto, myös muita viranomaistahoja voi olla mukana. Sen tehtävänä on toimia vuorovaikutuksessa nuorten palveluja tuottavien yhteisöjen kanssa.

5.8. Yhteistyö seurakunnan kanssa

Oppilaitos tekee yhteistyötä seurakunnan kanssa. Kokkolan ammattikampuksella oppilaitospastori Reetta Mourujärvi vieraillee säännöllisesti ja osallistuu myös yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttamiseen.

5.9. Yhteistyö poliisin kanssa

Poliisin kanssa tehdään ennaltaehkäisevää yhteistyötä myötä mm. oppilaitoksella on nimettyjä koulupoliiseja, poliisi osallistuu ennaltaehkäisevään päihdetyöhön, pelastautumisharjoituksiin ja hyvinvointimessuihin.

Lisää alueen palveluista löytyy:

<https://www.kpedu.fi/tuki-polku/tietoa-yksil%C3%B6llisist%C3%A4-tukimuodoista>

6. Savuttomuuden edistäminen ja päihteiden käytön ennaltaehkäisy

Ehkäisevä päihdetyö kouluissa ja oppilaitoksissa on sitä, että kaikille taataan oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Tavoitteena on ennaltaehkäistä päihdeongelmien syntymistä, tunnistaa varhaisessa vaiheessa mahdollinen päihteiden ongelmakäyttö sekä tarjota keinoja mahdollisten ongelmien ratkaisemiseksi.

Tupakoinnin muiden nikotiinituotteiden, nuuskaamisen ja päihteiden käytön ennaltaehkäisyä tukevat mm.

- luottamukselliset sosiaaliset suhteet lähiyhteisössä
- mahdollisuus vaikuttaa omaan tulevaisuuteen
- hyvät elämänhallintataidot, kuten tunne- ja sosiaaliset taidot
- hyvä itsetunto ja itsetuntemus

- viihtyisä ja turvallinen kouluympäristö, kiinnittyminen koulu yhteisöön, hyvä koulumenestys
- päihteiden, nikotiinituotteiden ja rahapelien vaikea saatavuus ja tiukka sosiaalinen kontrolli
- lähiyhteisön kielteiset asenteet käyttöä ja pelaamista kohtaan
- tietoisuus käyttöön ja rahapelaamiseen liittyvistä riskeistä

- toimiva opiskelijahuolto ja erityisopetus
- vapaa-ajan toiminta

Savuttomuuden edistämisen ja päihteidenkäytön ehkäisyn keskeisenä tarkoituksena on antaa tietoa savuttomuudesta, päihdeaineista ja niiden käytön aiheuttamista riskeistä sekä lainsäädännöstä.

Nuorilla tulee olla oikeus saada asiallista tietoa, jonka perusteella he kykenevät harkitsemaan omia valintojaan. Terveystieteen lisäksi siihen tulisi kuulua pohdintaa myös tupakoinnin ja päihteiden aiheuttamista vaikeuksista kaverisuhteissa, koulunkäynnissä ja perhe-elämässä.

Asioiden käsittelytavoissa, näkökulmissa ja esimerkeissä tulisi lähteä läheltä nuorten kokemusmaailmaa. Opiskelijoiden yhteisiin tutkinnonosiin kuuluu terveystiedon ja liikunnan opintojakso, jossa käydään läpi tupakointia ja päihteitä ja niiden haittavaikutuksia. Terveystiedon näkökulma tupakointiin ja päihteisiin on ehkäisevä.

Kaikille opiskelijoille tehdään terveystarkastus ensimmäisen opiskeluvuoden aikana. Tarkistuksissa kohdistetaan huomio nuorten tupakointiin ja päihteiden käyttöön sekä niiden ennaltaehkäisyyn. Ennaltaehkäisevän päihdetyön keinoja ovat myös päihteiden ongelmakäyttämiseen puuttuminen ja asioiden esille nostaminen riittävän varhaisessa vaiheessa. Tupakoinnin ja päihteiden käytön ennaltaehkäisemiseksi järjestetään tapahtumia, teemapäiviä ja kampanjoita päihteiden käytön vaaroista ja päihteettömyyden eduista. Toiminnassa hyödynnetään alan opiskelijoiden osaamista.

Kouluterveyskyselyn kautta saadaan tärkeää tietoa, jota voidaan käyttää ennaltaehkäisevän työn suuntaamisen apuna. Valtakunnallista päihdeviikkoa ja hyvinvointimessuja voidaan hyödyntää ennaltaehkäisevässä työssä. Erityisen tärkeää on opiskelijoiden itsensä osallistaminen sekä tutor- ja opiskelijakunnan hyödyntäminen toiminnan kehittämisessä.

Opiskeluterveydenhoito vastaa omalta osaltaan tupakoinnin ja päihdeongelmien varhaisesta toteamisesta ja mahdollisesta hoitoonohjauksesta. Opiskeluterveydenhoitajien tekemät terveyskyselyt ja niiden ohessa tehtävät mini-interventiot ovat hyviä seuloja, joiden pohjalta voidaan poimia ne opiskelijat, jotka tarvitsevat ohjausta ja neuvontaa. Ennaltaehkäiseviä keinoja ovat myös yleiset ja kohdennetut vapaa-ajan aktiviteetit. Myös terveystiedon opetus, säännölliseen elämän rytmiin kannustaminen, oppimisvaikeuksien varhainen tunnistaminen ja tuki sekä hyvin toimiva viranomaisyhteistyö tukevat ennaltaehkäisevän päihdetyön ja savuttomuuden toteutumista.

Ensiarvoisen tärkeää on toimiva yhteistyö paikallisten järjestöjen ja päihdepalveluja tuottavien organisaatioiden kanssa.

Päihteiden riskiehkäisyllä tarkoitetaan toimia, joita kohdennetaan tiettyyn ryhmään tai yksilöön. Keski-Pohjanmaan ammattiopistossa opiskeluterveydenhoitajat tekevät terveyskyselyn ja sen liitteenä Audit- testin I. vuosikurssin opiskelijoille. Audit-testi uusitaan kutsuntatarkastuksen yhteydessä.

Ongelmakäyttämisen tunnistamisen jälkeen puututaan tilanteeseen ja seurataan sitä. Oleellisen tärkeää on, että opiskeluhuollon henkilöstöllä on riittävästi resursseja ja osaamista puuttua ongelmakäyttämiseen, tehdä tarvittaessa hoitoonohjausta ja seurata tätä prosessia.

Toimintaohje savuttomuuteen tukemisesta ja tupakkatuotteiden käyttöön puuttumisesta

Tupakoiminen ja muiden tupakkatuotteiden käyttö on kielletty oppilaitoksessa ja sen alueella. Tupakkatuotteiden hallussapito on lainsäädännön mukaan kielletty alle 18-vuotiailta. Päihteiden ja huumeiden hallussapito, käyttäminen ja niiden vaikutuksen alaisena esiintyminen oppilaitoksessa ja sen alueella on kielletty.

Kurinpito oppilaitoksen alueella tupakoimisesta

Työntekijän havaittua opiskelijan tupakoivan oppilaitoksen alueella hän pyytää opiskelijan henkilötiedot, jotka opiskelija on velvollinen antamaan. Tiedot toimitetaan vastuuhjaajalle. Vastuuhjaaja puhuttelee opiskelijan ja antaa suullisen huomautuksen, joka kirjataan Wilmaan. Tieto tupakointirikkeestä lähetetään alaikäisen opiskelijan kotiin tiedoksi.

Jos tupakointi jatkuu, opiskelijaa ja hänen huoltajaansa kuullaan kirjallista varoitusta varten. Kuulemisen jälkeen voidaan antaa kirjallinen varoitus. Jos opiskelija havaitaan tupakoimassa kirjallisen varoituksen jälkeen, toimialapäällikkö tai toimipaikkapäällikkö on yhteydessä poliisiin rikesakon määräämiseksi. Jos tupakointi jatkuu vielä tämän jälkeen, myös määräaikainen erottaminen voi tulla kyseeseen.

Jos tupakointi on tapahtunut selkeästi yleistä turvallisuutta vaarantavalla tavalla aiheuttaen esim. paloturvallisuusriskin, sanktiona on suoraan kirjallinen varoitus tai poliisin kautta rikesakon määrääminen. Henkilökunnan edustajan tupakointirikkomuksesta ovat seurauksena henkilöstöä koskevat kurinpidolliset menettelyt: suullinen huomautus ja kirjallinen varoitus.

Toimintaohje päihteiden käyttöön puuttumiseen

Päihteiden ja huumeiden hallussapito, käyttäminen ja niiden vaikutuksen alaisena esiintyminen oppilaitoksessa ja sen alueella on kielletty. Keski-Pohjanmaa ammattiopisto järjestyssäännöt.

Oppilaitoksessa tehdään tiivistä yhteistyötä alueen päihdekeskuksen, Ankkuri-tiimin, poliisin ja järjestöjen kanssa. Kpedussa toimii myös ennaltaehkäisevän päihdetyön tiimi, joka kokoaa alueen toimijoita yhteen. Järjestämme koulutusta ja infotilaisuuksia henkilökunnalle ja opiskelijoille.

Toimintaohje opiskelijoiden alkoholin käyttöön puuttumisesta

- Tieto opiskelijan alkoholinkäytöstä opiskeluaikana tai asuntola-asumisen aikana johtaa aina toimenpiteisiin:
- Huoltajaan ollaan yhteydessä alaikäisen alkoholin käytön ilmetessä.
- Mikäli on aiheellista, ohjataan opiskelija terveydenhoitajan vastaanotolle.
- Havainnon tekijä tekee alaikäisen päihteiden käytöstä ilmoituksen opiskelijan kotikunnan sosiaalitoimeen (Lastensuojeluilmoitus). <https://www.soite.fi/lastensuojeluilmoitus>
- Jos opiskelijan havaitaan tai epäillään olevan opetustilanteessa, työssäoppimispaikassa tai asuntolassa alkoholin vaikutuksen alaisena, tilanteen havaintaja tarjoaa opiskelijalle mahdollisuutta puhallustestiin.
- Paikalla täytyy olla kaksi oppilaitoksen henkilökunnan edustajaa
- Mikäli opiskelija ei suostu vapaaehtoisesti puhallustestaukseen, opiskelija ohjataan terveyskeskukseen.
- Tilanteen havainnut henkilö on yhteydessä vastuuhjaajaan.
- Tilanteen havainnut henkilö kirjaa tapahtuman Pro24-järjestelmään, mikäli tilanteesta aiheutuu vaara.

Kurinpitotoimenpiteet:

- Opiskelijan osallistuminen opetukseen voidaan evätä enintään jäljellä olevan työpäivän ajaksi.
- Opiskelijan osallistuminen voidaan evätä myös, mikäli henkilöstön tai opiskelijoiden turvallisuus kärsii opiskelijan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi.
- Opiskelijan poistamisesta loppupäivän ajaksi päättää toimialapäällikkö kurinpito-ohjeiden mukaisesti.

- Toimialapäällikkö kirjaa asian Wilmaan. (Ilmoitus opetustilanteesta poistamisesta.)
- Ellei opiskelija noudata poistumiskehotusta, rehtorilla tai opettajalla on oikeus poistaa hänet opetustilasta tai oppilaitoksen alueelta.
- Jos opiskelija vaarantaa käyttäytymisellään opetustilassa toimivien henkilöiden turvallisuutta, häneltä voidaan evätä osallistuminen opetukseen enintään kolmen työpäivän ajaksi. Toimialapäällikkö kirjaa asian Wilmaan.
- Jatkotoimenpiteet:
- Asia saatetaan tiedoksi terveydenhoitajalle, joka kutsuu opiskelijan tapaamiseen.
- Vastuuohjaaja tarkistaa opiskelijan tilanteen

Toimintaohje huumausaineiden käyttöön puuttumisesta

Päihteiden ja huumeiden hallussapito, käyttäminen ja niiden vaikutuksen alaisena esiintyminen oppilaitoksessa ja sen alueella on kielletty. Keski-Pohjanmaan ammattiopisto järjestyssäännöt.

Huumeiden käyttöä epäiltäessä

Tilanteen havainnut henkilö keskusteleo opiskelijan kanssa ja ohjaa tarvittaessa huumausainetestiin.

Jos kyseessä on usean opiskelijan ryhmä, tilanne ja testaus on käsiteltävä yksilökohtaisesti ja luottamuksellisesti.

Edellytykset huumausainetestiin lähettämiseksi:

- opiskelija on huumausaineiden vaikutuksen alaisena opintojen aikana tai työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa
- opiskelija on riippuvainen huumeista
- testaaminen on välttämätöntä toimintakyvyn selvittämiseksi
- opiskelija toimii sellaisissa tehtävissä, jotka edellyttävät erityistä tarkkuutta, luotettavuutta, itsenäistä harkintakykyä tai hyvää reagoitakykyä
- opiskelija toimii sellaisissa tehtävissä, joissa huumeiden vaikutuksen alaisena toimiminen tai huumeista riippuvaisena toimiminen voi
  - vakavasti vaarantaa opiskelijan itsensä tai toisen hengen tai terveyden
  - vakavasti vaarantaa liikenteen turvallisuutta
  - vakavasti vaarantaa salassapitosäädöksiin suojattujen tietojen suojaa tai eheyttä
  - merkittävästi lisätä koulutuksen järjestäjän tai korkeakoulun, työssäoppimispaikan tai työnantajan
  - hallussa olevien huumaus- tai lääkeaineiden laittoman kaupan leviämistä.

Vapaaehtoinen huumausainetestaus opiskelijan suostumuksella

Opiskelijalle voi esittää vapaaehtoista huumausainetestiin menemistä hänen omalla suostumuksellaan.

Opiskelijalta voidaan pyytää kirjallinen suostumus tuloksen esittämisestä oppilaitokselle.

Mikäli opiskelija

- ei suostu vapaaehtoiseen testiin tai
- tulos on positiivinen tai
- opiskelija ei toimita huumausainetestauksen tulosta oppilaitokselle, toimitaan kurinpitosäädösten mukaisesti.

Opiskelijan huumetestaus opiskeluterveydenhuollossa

Terveydenhoitaja tekee viivytystä laboratoriolähetteen huumeiden käytön selvittämiseksi. Koulutuksen järjestäjällä on oikeus evätä opiskeluoikeus sekä asuntolassa asuminen siihen saakka, kunnes hän toimittaa testituloksen koulutuksen järjestäjälle.

Terveydenhoitaja selvittää testattavalle

huumausainetestin tarkoituksen ja sisällön (näytteenotto, huumausainetestiä koskevan todistuksen laatiminen, mahdollisuus selvittää mahdollinen positiivinen testitulos ja mahdollisuus riitauttaa positiivinen testitulos).

Potilastietoihin kirjataan myös

- esitiedot,
- havainnot opiskelijan mahdollisesta päihtymyksestä,
- testattavan ilmoittama lääkitys ja käytetyt luontaistuotteet 14 vrk:n ajalta ja
- tieto, että opiskelijaa on informoitu.

Testituloksen tulkinta ja testituloksesta ilmoittaminen

- Terveydenhoitaja ilmoittaa opiskelijalle testituloksen.
- Opiskelija toimittaa testivastauksen koulutuksen järjestäjälle, oppilaitoksen määräämässä ajassa.
- Mikäli opiskelija ei toimita todistusta oppilaitokselle määrääjässä, voidaan opiskeluoikeus sekä asuntolassa asuminen evätä (rehtorin toimesta), kunnes opiskelija toimittaa todistuksen.
- Mikäli huumausainetestin tulos on positiivinen, käynnistyvät hoitoonohjaus ja mahdolliset kurinpitotoimet.
- Huumausainetestiä koskevan todistuksen vaatimisesta on ilmoitettava opiskelijan huoltajalle.
- Koulutuksen järjestäjä vastaa tutkimuksista aiheutuneista kustannuksista.
- Jos varmistettu tulos on positiivinen, terveydenhoitaja tekee hoitoonohjauksen Portin avokuntoutukseen.
- Jos kyseessä on positiivinen tulos, opiskelijalle annetaan mahdollisuus esittää käsityksensä tuloksen syystä.
- Jos kyseessä on alaikäinen opiskelija, koulutuksen järjestäjä ilmoittaa huoltajalle huumausainetestiä koskevan todistuksen vaatimisesta, eikä opiskelija voi estää ilmoitusta.
- Ilmoitus tehdään myös lastensuojeluviranomaiselle.
- Mikäli kyseessä on huumausainerikosepäily, otetaan yhteyttä oppilaitospoliisiin.
- Alle 18-vuotiaiden päihteidenkäytön yhteydessä tehdään lastensuojeluilmoitus.

Lähteet:

Kpedun järjestyssäännöt 2021

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013

Laki ammatillisesta koulutuksesta 630/1998

Laki ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta (951/2011)

Päihdehuoltolaki (42/1986)

Huumausainelaki (373/2008)

Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä (523/2015)

Vapaaehtoinen huumausainetestausta opiskelijan suostumuksella

Mikäli huumausainetestin edellytykset eivät täyty opiskelijan tilanteessa, opiskelijalle voi esittää vapaaehtoista huumausainetestiin menemistä hänen omalla suostumuksellaan. (OPH Oppaat ja käsikirjat 2013:1). Opiskelija antaa suostumuksensa kirjallisesti tuloksen esittämisestä oppilaitokselle. Mikäli tulos on positiivinen tai opiskelija ei toimita huumausainetestauksen tulosta oppilaitokselle, toimitaan kurinpitosäädösten mukaisesti.

Opiskelijan huumetestaus opiskeluterveydenhuollossa

Terveystoimittaja tekee viivytyksettä laboratoriolähetteen huumeiden käytön selvittämiseksi. Koulutuksen järjestäjällä on oikeus evätä opiskeluoikeus sekä asuntolassa asuminen siihen saakka, kunnes hän toimittaa testituloksen koulutuksen järjestäjälle.

Terveystoimittaja selvittää testattavalle

- huumausainetestin tarkoituksen ja
- sisällön (näytteenotto, huumausainetestiä koskevan todistuksen laatiminen, mahdollisuus
- selvittää mahdollinen positiivinen testitulos ja mahdollisuus riitauttaa positiivinen testitulos).
Potilastietoihin kirjataan myös esitiedot, havainnot opiskelijan mahdollisesta päihtymyksestä, testattavan ilmoittama lääkitys ja käytetyt luontaistuotteet 14 vrk:n ajalta ja tieto, että opiskelijaa on informoitu.

Kokkolassa testi voidaan tehdä myös Päihdekeskuksessa terveystoimittajan läheteellä. Testi-tuloksen tulkinta ja testituloksesta ilmoittaminen

Testitulos toimitetaan kirjallisena lähetteen tehneelle terveystoimittajalle. Positiivinen testitulos lähetetään Helsinkiin akkreditoituun laboratorioon vahvistettavaksi. Terveystoimittaja ilmoittaa opiskelijalle testituloksen.

Jos varmistettu tulos on positiivinen, terveystoimittaja tekee hoitoonohjauksen Päihdekeskus Portin avokuntoutukseen.

Jos kyseessä on positiivinen tulos, opiskelijalle annetaan mahdollisuus esittää käsityksensä tuloksen syystä. Testituloksen perusteella lääkäri laatii huumausainetestiä koskevan todistuksen, jonka opiskelija toimittaa oppilaitokseen koulutuksen järjestäjän määräämässä ajassa. Mikäli opiskelija ei toimita todistusta oppilaitokselle sen määräämässä ajassa, voidaan opiskeluoikeus sekä asuntolassa asuminen evätä (rehtorin toimesta), kunnes opiskelija toimittaa todistuksen. Mikäli huumausainetestin tulos on positiivinen, käynnistyvät hoitoonohjaus ja mahdolliset kurinpitotoimet.

Jos kyseessä on alaikäinen opiskelija, koulutuksen järjestäjä ilmoittaa huoltajalle huumausainetestiä koskevan todistuksen vaatimisesta, eikä opiskelija voi estää ilmoitusta. Ilmoitus tehdään myös lastensuojeluviranomaiselle.

Lääkäriin lausunto opiskelukyvyistä

Koulutuksen järjestäjä voi määrätä opiskelijan terveydenhuollon ammattihenkilön tarkastukseen ja tutkimukseen, jos epäillään opiskelijalla olevan terveydentilaan tai toimintakykyyn liittyvä este.

Lääkäri toimittaa Todistuksen 2. sivun, josta ilmenee, pitääkö lääkäri opiskelijaa sopivana, rajoituksin sopivana vai ei sopivana jatkamaan tutkintoa.

Koulutuksen järjestäjä vastaa tutkimuksista aiheutuneista kustannuksista.

Terveydenhoitaja pyytää opiskelijalta suostumuksen testituloksesta kertomiseen Päihdekeskukseen ja koulutuksen järjestäjälle. Opiskelija allekirjoittaa suostumuksen.

Jos opiskelija ei allekirjoita suostumusta, tietoja ei voida luovuttaa, ellei tiedon jättämättä kertominen aiheuta turvallisuuden vaarantumista. Silloin terveydentilaa ja toimintakykyä koskevia tietoja voidaan välittää seuraaville henkilöille:

oppilaitoksen rehtorille tai johtajalle ja oppilaitoksen turvallisuusvastaavalle tai muulle henkilölle, jotta voidaan varmistaa opiskelun turvallisuus, sekä työssäoppimisesta vastaaville henkilöille, jotta voidaan varmistaa opiskelijoiden ja työssäoppimispaikan henkilöstön ja asiakkaiden turvallisuus.

Todistus on esitettävä koulutuksen järjestäjän määräämässä kohtuullisessa ajassa. Huumausainetestiä koskevan todistuksen vaatimisesta on ilmoitettava opiskelijan huoltajalle.

Oppilaitoksissa tulee kiinnittää erityistä huomiota hoitoonohjaukseen ja huumausaineiden käyttöä koskevien tietojen luottamukselliseen käsittelyyn sekä testaamista koskevien todistusten huolelliseen hävittämiseen heti, kun se käsittelyn tarkoituksen kannalta on mahdollista.

Perusteltu epäily voi perustua esim. opettajan tai työpaikkaohjaajan havaintoihin opiskelijan käyttäytymisestä tai muilta saatuun palautteeseen, jota voidaan pitää luotettavana. Henki tai terveys voi vaarantua esim. sellaisissa opinnoissa, joissa opiskelija käyttää vaarallisia koneita, laitteita tai työkaluja tai vastaa esim. lääkkeiden annostelusta tai potilaiden hoidosta. Liikenteen turvallisuus voi vaarantua, jos opiskelija opintoihin liittyen ohjaa kulkuneuvoa. Salassapitosäännöksiin suojattujen tietojen suoja ja eheys voi vaarantua esim. potilastietojen tai pankki-tilitietojen osalta. Säännös vastaa yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain vastaavia säännöksiä. Oppilaitos määrää huumausainetestiä koskevan todistuksen esittämisvelvollisuudesta myös opintoihin kuuluvan työssäoppimisen aikana.

Opiskelijan hoitoonohjaus ja seuranta

Opiskelija ohjataan päihdehuollon palveluihin. Yhdessä oppilaitoksen opiskeluhuollon toimijoiden ja mahdollisesti huoltajien ja /tai lastensuojelutoimijoiden kanssa laaditaan suunnitelma, miten toimitaan. Arviointijakso kestää noin kolme kuukautta. Oppilaitos voi edellyttää huumausaineseuloja arviointijakson aikana, mikäli opinnot ja asuminen asuntolassa jatkuvat tuona aikana. Opintoihin ja asuntolaan palaaminen edellyttää aina negatiivisen testituloksen. Arviointijakson päättyessä järjestetään opiskelijan asioissa neuvottelu, jossa arvioidaan opiskelukykyä ja tuen tarvetta.

Huumausainekäyttöepäily ja ilmoitukset poliisille ja lastensuojeluun

Henkilö, joka laittomasti valmistaa huumausainetta, pitää niitä hallussaan tai käyttää niitä, syyllistyy huumausainerikokseen tai huumausainekäyttörikokseen.

Törkeä huumausainerikos on sellainen, jossa huumausainerikoksen kohteena on vaarallinen tai suuri määrä huumausainetta tai siinä tavoitellaan huomattavaa taloudellista hyötyä tai aiheutetaan usealle henkilölle hengen tai terveyden vaaraa tai levitetään huumausainetta alaikäiselle. Huumausaineen käyttörikos on sellainen, jossa laittomasti käytetään tai pidetään hallussa tai yritetään hankkia huumausainetta.

Huumausaineen käytöstä ja huumausaineen käyttöön liittyvästä muusta rikoksesta voidaan jättää syyte nostamatta tai rangaistus tuomitsematta tietyissä tilanteissa. Syyte voidaan myös jättää nostamatta tai rangaistus tuomitsematta, jos rikoksesta epäilty tai tekijä on hakeutunut sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymään hoitoon. Mikäli kyseessä on huumausainerikos-epäily, otetaan yhteyttä oppilaitospoliisiin.

Alle 18-vuotiaiden päihteiden käytön yhteydessä tehdään lastensuojeluilmoitus. Lastensuojeluilmoituksen tekijänä voi olla kuka tahansa, mutta eräillä ammattikunnilla ja luottamustoimessa toimivilla tahoilla on siihen lakisääteinen velvollisuus. Ilmoituksen voi tehdä silloin, kun havaitsee tai saa tietää sellaisia seikkoja, joiden vuoksi lapsen lastensuojelun tarve on syytä selvittää. Ilmoitus tehdään kunnan sosiaalitoimistoon. Ilmoituksen voi tehdä puhelimitse, kirjallisesti tai käymällä virastossa henkilökohtaisesti. Tietojen arkaluontoisuuden vuoksi ilmoitusta ei pidä tehdä sähköpostitse. Ilmoituksen tekemistä varten on olemassa valmiita lomakkeita, mutta lomakkeen käyttäminen ei ole edellytyksenä ilmoituksen tekemiselle. Esim. lastensuojeluilmoitus.

Lisätietoja:

<https://soite.fi/palvelut-ja-yhteys/mielenterveys-ja-paihdepalvelut/paihde-ja-riippuvuudet/paihde-ja-riippuvuuspalvelut/>

Miten tunnistan päihteiden käyttäjän ja puutun:

https://kpedu-my.sharepoint.com/:v:/g/personal/anne_etelaaho_kpedu_fi/EabMkMwB-EdOngbwy6ePqRIB5rMr8SrAvV3gclR5qtfMEg?e=9y6Clb

Opiskelijoiden tallenne:

https://kpedu-my.sharepoint.com/:v:/g/personal/anne_etelaaho_kpedu_fi/EX2-GLL8A7VKibuK3OxRuhgBSabqtBYutRYkxSp4695Y0A?e=hhTZAY

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/kiusaamisen_vastainen_työ_kouluissa_ja_oppilaitoksissa.pdf

7. Toimintaohje kiusaamisen, syrjinnän, häirinnän ja väkivallan ehkäisyyn ja puuttumiseen

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (164/2022) 80 §:n mukaan opettajan tai rehtorin tulee ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan opiskelijan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle. Ilmoitusvelvollisuuden tavoitteena on tuoda esiin oppilaitoksessa tapahtuvan kiusaamisen ja häirinnän lisäksi myös koulumatkalla esiin tulevat kiusaamis- ja häirintätapaukset. Tämä edesauttaa sekä kokonaistilanteen selvittämistä että tehostaa kodin ja oppilaitoksen välistä yhteistyötä.

Kiusaaminen

Kiusaamisesta on kysymys silloin, kun yksi ja sama opiskelija joutuu toistuvasti ja toisten tahallisen, negatiivisen toiminnan kohteeksi. Suora kiusaaminen on toistuvaa nimittelyä, haukkumista, pilkkaamista kasvojen, lyömistä, tönimistä, potkimista, tai muuta väkivaltaista käytöstä ja henkilökohtaisiin tavaroihin kajoamista. Epäsuora kiusaaminen on sitä, että joku jätetään toistuvasti ryhmän ulkopuolelle, puhutaan pahaa ilman asianomaisen tietämistä ja yritetään saada muu ryhmä asianomaista vastaan. Kiusaamiseen liittyy usein voimasuhteiden epätasapaino: kiusattu opiskelija voi olla puolustuskyvytön kiusaajaan tai kiusaajiin nähden. Kiusaamiseksi katsotaan myös somessa tapahtuva kiusaaminen.

Opettajan tai rehtorin tulee ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan opiskelijan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle. Ilmoitusvelvollisuuden tavoitteena on tuoda esiin oppilaitoksessa tapahtuvan kiusaamisen ja häirinnän lisäksi myös koulumatkalla esiin tulevat kiusaamis- ja häirintätapaukset. Tämä edesauttaa sekä kokonaistilanteen selvittämistä että tehostaa kodin ja oppilaitoksen välistä yhteistyötä.

Syrjintä

Syrjintä tarkoittaa ihmisten eriarvoista kohtelua tai erilaiseen asemaan asettamista ilman hyväksyttävää perustetta. Syrjintää on myös uhkaavan, vihamielisen, halventavan tai nöyryyttävän ilmapiirin luominen sekä käsky tai ohje syrjimiseen kannustaminen. Syrjintää tapahtuu muun muassa iän, etnisen tai kansallisen alkuperän, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen, terveydentilan, uskonnon, kielen ja sukupuolen perusteella.

Häirintä

Häirintä on useimmiten järjestelmällistä ja jatkuvaa toista henkilöä alistavaa toimintaa ja käyttäytymistä, joka kohdistuu toisen persoonaan tai yksityiselämään kuten ominaisuuksiin, luonteenpiirteisiin, sukupuoleen, ulkomuotoon, harrastuksiin ja perhesuhteisiin. Häirintää on esimerkiksi toistuva uhkailu, pelottelu, ilkeät ja vihjailevat viestit sekä väheksyvät ja pilkkaavat puheet. Häirintä on epäasiallista kohtelua, joka voi aiheuttaa vaaraa tai haittaa henkilön turvallisuudelle, terveydelle tai hyvinvoinnille. Seksuaalista häirintää on ei-toivottu huomio, joka liittyy sukupuoleen esimerkiksi alentava puhe. Se on vihjailua, epäasiallista puhetta, ei toivottua seksuaalista ehdottelua, vaatimista ja fyysistä koskemista.

Ostrakismi

Ostrakismi tarkoittaa torjutuksi tulemistä ja huomiotta jättämistä, sosiaalista ulossulkemista. Se on tahallisesti tai tahattomasti tuotettua sosiaalista kipua, joka on verrattavissa väkivaltaan tai kiusaamiseen. Ulkopuolisuuden kokemuksen tuottamisen keinoja ovat esimerkiksi, katseen tai keskusteluyritysten sivuuttaminen, selän kääntäminen, viesteihin vastaamattomuus tai yhteisestä tekemisestä ulossulkeminen. Ostrakismi on näkymättömyytensä vuoksi ulkopuoliselle, esimerkiksi opettajalle, hyvin vaikeasti tunnistettavissa olevaa ja siksi puuttumisen kannalta haasteellista.

Vihapuhe

Vihapuhetta ovat kaikki ilmaisun muodot, jotka levittävät, yllyttävät, edistävät tai oikeuttavat suvaitsemattomuuteen perustuvaa vihaa. Vihapuhe voi liittyä esimerkiksi ihonväriin, kansalliseen tai etniseen alkuperään, uskontoon tai vakaumukseen, seksuaaliseen suuntautumiseen tai vammaisuuteen.

Väkivalta

Väkivalta on henkilöön tai ryhmään kohdistuvaa sanallista tai fyysistä kielteistä toimintaa. Väkivalta on fyysisen voiman tai vallan tahallista käyttöä tai sillä uhkaamista, joka kohdistuu ihmiseen itseensä, toiseen ihmiseen, ihmisryhmään tai yhteisöön.

Kiusaamisen, syrjinnän, vihapuheen, häirinnän ja väkivallan ehkäisy

Keski-Pohjanmaan ammattiopistossa ja kansanopistossa pyritään kiusaamisen, syrjinnän, häirinnän ja väkivallan ehkäisyyn monilla yhteisöllisillä, opiskeluhuollollisilla ja opiskelijoita tukevilla toimilla. Perusopetuksessa vakavan koulukiusaamisen kohteeksi joutuneista saadaan saattaen vaihtotietoja. Myös opiskelijoiden ja huoltajien kautta saadaan aiemmat kiusaamistiedot. Nämä tiedot viedään Wilmaan ja ne ovat Wilman kautta ryhmänohjaajien ja opiskeluhooltohenkilöstön saatavilla.

HOKSiin erityisen tuen toimenpiteet tarjotaan kaikille erityisopetusta tarvitseville ja heille pyritään järjestämään tarvittavat tukitoimet. Tukitoimien tavoitteena on varmistaa ja turvata opiskelijan merkityksellinen opinpolku ja näin mahdollisesti ehkäistä turhautuminen ja epätoivottava käyttäytyminen.

Opiskeluhoolto palvelut ovat kaikissa toimipisteissä opiskelijoiden käytettävissä ja näin pyritään mahdollistamaan varhainen puuttuminen ja ongelmiin tarttuminen kiusaamiseen, syrjintään, häirintään sekä väkivaltaan liittyvissä tilanteissa. Uudet opiskelijat ryhmätetään esim. ryhmäytymispäivissä. Huoltajien kanssa tehdään yhteistyötä kotiväeniltojen ja palaverien muodossa.

Opiskelijoiden osallisuutta lisätään opiskelija- ja asuntolator- ja opiskelija-kuntatoiminnan avulla. Opiskelijoiden edustajia kuullaan rehtorin tapaamisissa. Yhteisöllisen opiskeluhoillon kehittäminen on myös osa kiusaamisen, syrjinnän, häirinnän ja väkivallan ehkäisyä. Keski-Pohjanmaan ammattiopistossa ja kansanopistossa yhteisöllisellä opiskeluhoollolla tarkoitetaan toimia, joilla edistetään opiskelijoiden ja opiskeluyhteisön oppimista, osallisuutta, terveyttä, turvallisuutta, esteettömyyttä ja hyvinvointia.

Yhteisöllisen opiskeluhoillon toimien suunnittelu ja toteuttaminen tapahtuu opiskeluhooltoryhmissä Kokkolassa ja maakunnassa opiskeluhoillon vuosikellon mukaisesti. Painopisteet määritellään opiskelijapalautteiden perusteella, joita saadaan mm. kouluterveyskyselystä, tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskyselystä, tulo- olo- ja päättökyselyistä sekä opiskelijakunnan esittämien toiveiden mukaisesti. Kyselyiden tuloksia käydään läpi eri foorumeissa ja epäkohtiin puututaan opiskeluhoillon seuraavan vuoden tavoitteita asetettaessa. Opiskeluhooltoryhmät asettavat seuraavan vuoden tavoitteet.

Kiusaamisen vastaisessa työssä opiskeluhooltoryhmät kokoavat yhteisön turvallisuutta ja hyvinvointia koskevaa tietoa (ml. kiusaamisen esiintyvyys) eri lähteistä ja seuraavat ja arvioivat yhteisön ja ryhmien turvallisuuden ja hyvinvoinnin tilaa sekä yhteisöllisen hyvinvointityön vaikuttavuutta.

Kiusaamiseen, syrjintään, häirintään ja väkivaltaan puuttuminen

Kiusaamiseen, syrjintään, häirintään ja väkivaltaiseen käyttäytymiseen tulee puuttua välittömästi ja suhtautua vakavasti.

Toimintaohjeet kiusaamis-, syrjintä, häirintä-, ja väkivaltilanteissa

Ensisijainen keino opiskelijoiden keskinäisiin tai opiskelijoiden sekä henkilöstön välisiin konflikteihin puututtaessa ovat sovittelu, puhuttelu, suullinen huomautus ja/tai huolenpitokeskustelu. Näitä keinoja käytetään ohjaustoimenpiteinä, jotka edeltävät kurinpitokeinoja. Kirjaaminen/dokumentointi opintohallintojärjestelmään

Opiskelija kiusaa/syrjii/häiritsee toista opiskelijaa

1. Puuttuminen

Jokainen henkilökuntaan kuuluva on velvollinen puuttumaan kiusaamis-, syrjintä- ja häirintätilanteeseen. Myös opiskelijat ovat velvollisia ilmoittamaan havaitsemastaan kiusaamisesta, häirinnästä tai syrjinnästä.

2. Alustava selvittely

Tilanteen havainnut henkilö rauhoittaa tilanteen ja selvittää asian mahdollisuuksien mukaan ja vie asian vastuuhjaajalle.

3. Selvittely

Vastuuhjaaja pyytää tarvittaessa opiskeluhuollon henkilön mukaan selvittelyyn. Vastuuhjaaja ja tarvittaessa opiskeluhuollon työntekijä haastattelevat yhdessä ensin kiusatun ja sen jälkeen kiusaajan /kiusaajat. Tärkeää on jäsentää, mitä on tapahtunut ja ketkä ovat olleet osallisena. Molempia osapuolia kuullaan tasapuolisesti

Alaikäisen huoltajaa tiedotetaan ja sovitaan seurannasta.

4. Seurannasta sopiminen.

Sovitaan seurannasta noin kahden viikon välein. Myös seuranta kirjataan.

5. Kirjaaminen.

Wilmaan ohjaus ja tuki- välilehdelle

6. Mikäli tapaus on lievä ja osapuolet ovat valmiita sopimaan, siirrytään jälkiseurantaan ja sovitaan jatkotoimenpiteistä.

Mikäli tilanne jatkuu:

Mikäli seurannassa käy ilmi, että kiusaaminen on jatkunut:

- Opiskelija kutsutaan kuulemiseen kirjallisesti (alaikäisen huoltaja mukaan)
- Kuulemisesta laaditaan asianmukainen pöytäkirja.
- Kirjallinen varoitus voidaan antaa kuulemistilaisuuden jälkeen.
- Toimialapäällikkö tekee tarvittaessa esityksen varoituksesta kuulemisen perusteella.

- Päätöksen tekee rehtori tai kansanopiston rehtori, ja antaa viranhaltijapäätöksen tiedoksi opiskelijalle ja alaikäisen kohdalla huoltajalle.
- Toimialapäällikkö vie tiedon kuulemisesta kuraattorille tuen tarpeen arvioimiseksi sekä kiusatulle että kiusaajalle. Toimialapäällikkö kertoo opiskelijalle, että tieto viedään myös kuraattorille.
- Kiusatun/häirityn/syrjityn kanssa käydään yhteinen seurantakeskustelu toimialapäällikön kutsumana.

Mikäli tilanne edelleen jatkuu

Kiusaaja:

1. Opiskelija voidaan erottaa määräaikaisesti (enintään yhdeksi vuodeksi, oppivelvollinen enintään 3 kk)

2. Kuulemistilaisuus järjestetään aina ennen määräaikaista erottamista. Opiskelijan

määräaikaisesta erottamisesta päättää rehtori tai koulutuksen järjestäjän monialainen opiskeluoikeuden toimikunta. Korkeintaan kolmen kuukauden määräaikaisesta erottamisesta päättää rehtori tai kansanopiston rehtori. Perusteltu päätös lähetetään valitusosoituksineen tiedoksi opiskelijalle sekä alaikäisen kohdalla huoltajalle. Mikäli opiskelija on alaikäinen, kutsutaan vanhemmat tilanteen selvittämistä ja kuulemista varten paikalle.

3. Ilmoitus poliisille tarvittaessa

Voidaan myös kysyä neuvoa koulupoliisilta nimettömästi, olisiko tilanteessa syytä tehdä rikosilmoitus. Kiusaaminen voi täyttää vakavimmillaan myös rikoksen tunnusmerkistön. Vakavissa väkivaltaa sisältävissä tilanteissa tulee ottaa välittömästi yhteyttä poliisiin.

Mikäli tilanne edelleen jatkuu:

Kiusattu

1. Ohjataan opiskeluhuollon palveluiden piiriin

Muut kiusaamistilanteet

Mikäli opettaja tai oppilaitoksen muuhun henkilökuntaan kuuluva loukkaa omalla toiminnallaan opiskelijaa toistuvilla ivailuilla, sukupuoleen perustuvalla epätasa-arvoisella käyttäytymisellä, seksuaalisella häirinnällä tai muulla opiskelijaa loukkaavalla tavalla.

- Opiskelijaa pyydetään ottamaan yhteyttä kuraattoriin tai psyykkariin.
- Henkilökunnan edustajalla on velvollisuus viedä asia toimialapäällikölle/esimiehelle vähintään nimettömällä tasalla.
  - Opiskelijan nimi voidaan mainita opiskelijan luvalla.
  - Toimialapäällikkö/esimies selvittää tilanteen ja ryhtyy tarvittaviin kurinpito- tai juridisiintoimenpiteisiin alaisensa osalta ja tiedottaa asiaan puuttumisesta kuraattorille tai psyykkarille.
- Opiskelija voi tehdä rikosilmoituksen poliisille ja saada tukea tähän kuraattorilta.
- Opiskelija tapaa kuraattoria tai psyykkaria uudestaan tarvittaessa. Alaikäisen kokkolaisen osalta asia voidaan tarvittaessa viedä Ankkuritiimille.

Opiskelija loukkaa opettajaa tai muuta henkilökuntaa

Opiskelija saattaa myös käyttäytyä ylimielisesti, halveksivasti tai uhkailevasti henkilökuntaa kohtaan. Toimitaan samoin kuin kiusaamistilanteessa.

Väkivaltatilanne

Väkivaltaisesti tai uhkaavasti käyttäytyvän tai toisen henkeä tai terveyttä vaarantavan opiskelijan voi opettaja määrätä poistumaan oppilaitoksesta omien jäljellä ole-vien oppituntien ajaksi tai koko loppupäiväksi.

- Asiasta ilmoitus toimialapäällikölle
- Opettaja kirjaa poistamisen Wilmaan
- ilmoittaa asiasta alaikäisen opiskelijan huoltajalle ja
- tarvittaessa opiskeluhuoltohenkilöstölle.

Jos opiskelija tekee vastarintaa tai tilanne on uhkaava, toimialapäälliköllä tai opettajalla on oikeus käyttää opiskelijan poistamiseksi sellaisia voimakeinoja, jotka ovat perusteltavia, kun otetaan huomioon opiskelijan ikä, tilanteen ja vastarinnan vakavuus sekä kokonaisarvio.

Tilanteessa tulee toimia määrätietoisesti ja rauhallisesti.

Uhkaavissa tilanteissa oppimisympäristöistä poistaminen on turvallisempaa ja tehokkaampaa kahden työntekijän toimesta kuin yksin.

Harkinnan mukaan paikalle kutsutaan poliisi.

Mikäli tilanne on uhkaava, tilanteesta tulee välittömästi ilmoittaa hätäkeskukseen, joka antaa jatko-ohjeita. Hätänumeroon tulisi soittaa heti vaaratilanteen tai hätätapauksen satuttua. Puhelussa pitää

- kertoa, mitä on tapahtunut ja kenelle
- kertoa tapahtumapaikan tarkka sijainti
- vastata mahdollisiin lisäkysymyksiin
- toimia ohjeiden mukaan
- odottaa kunnes saa luvan puhelun lopettamiseen.
- tapahtumasta tai tilanteesta tehdään ilmoitus toimipaikan turvallisuudesta vastaaville henkilöille.
- Tarvittaessa tilanteen hallitsemiseen perustetaan johtokeskus.
- Paikalle saapuville viranomaisille järjestetään mahdollisuuksien mukaan opastus. Jos ihmiset suojautuvat rakennuksen sisälle, on harkittava, onko oppaan turvallista liikkua. Asiasta tiedotetaan kaikille, joita tilanne koskettaa suoraan tai välillisesti (sisäinen ja ulkoinen ensitiedote).

Opiskeluoikeuden epäminen

Opiskelijan opiskeluoikeus voidaan evätä seuraavissa tapauksissa enintään kolmen päivän ajaksi:

- opiskelija häiritsee opetusta
- epäillään opiskelijan olevan päihtyneenä
- käyttäytyy väkivaltaisesti tai uhkaavasti opiskeluympäristössä
- vaarantaa itsensä tai toisen terveyttä
- tai muut vakavat järjestyssääntörikkomukset

Toimialapäällikkö päättää opiskeluoikeuden epämisestä. Työpaikalla järjestettävä koulutus voidaan evätä edellä mainituista syistä. Päätöksen asiasta tekevät toimialapäällikkö sekä työpaikkaohjaaja

yhdessä. Toimialapäällikkö kirjaa epäämisen Wilmaan ja ilmoittaa asiasta alaikäisen opiskelijan huoltajalle ja tarvittaessa opiskeluhuoltohenkilöstölle.

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/kiusaamisen_vastainen_työ_kouluissa_ja_oppilaitoksissa.pdf

<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/turvallisuuden-johtaminen>

Järjestyssäännöt 2021

8. Toimintaohje opiskeluun liittyvien matkojen, kuljetusten ja odotusaikojen turvallisuutta koskien

Järjestyssäännöt ulottuvat myös koulumatkoihin. Koulutukseen liittyvien matkojen osalta opistossa noudatetaan käytäntöä, jossa palkattu henkilöstö on ensisijainen taho kuljettamaan opiskelijoita. Tutkinnon perusteiden mukainen opetus sekä siihen liittyvät opinto- ja tutustumiskäynnit ovat oppilaitoksen vastuulla.

Koulumatkat eivät näin ollen ole varsinaista koulun toimintaa, mutta opiskelijat ovat vakuutettu myös koulumatkojen osalta ryhmätapaturmavakuutuksella, joka on opiskelijoiden lisäturvavakuutus. Tämä vakuutus korvaa tapaturmat, jotka sattuvat varsinaisella kouluajalla-la luokkamuotoisessa opetuksessa, liikuntatunneilla, välitunnilla sekä opiskelijan osallistuessa koulun suunnitelman mukaisesti yhteisiin urheilutapahtumiin, retkiin, käynteihin näyttelyissä, tehtaissa tms.

Opiskelijat voivat kyydittää toisia opiskelijoita poikkeustapauksissa. Logistiikka- ja luonnonvara- alan opiskelijat voivat kuljettaa toisia opiskelijoita ammattitaitonsa kehittämiseksi. Luonnonvara-alan opiskelijoilta vaaditaan ajolupa toisten opiskelijoiden kuljettamiseksi

9. Hankkeiden tuottamat palvelut

Yhdessä voima opintoihin

Hankkeessa kehitetään uudenlaisia ratkaisuja ja ennakoivaan lähestymistapaa opinnosta keskeyttämisen ehkäisyyn jo siinä vaiheessa, kun ensimmäiset signaalit ilmenevät keskeyttämiseen. Tavoitteena on tuottaa lisäarvoa olemassa oleviin palveluihin erityisesti nuorille, yhdessä eri toimijoiden kanssa, niin että tasa-arvo ja yhdenvertaisuus paranee heikossa asemassa olevien kohdehenkilöiden osalta. Koulutuksessa aliedustettuna oleville kohdehenkilöille on tavoitteena luoda toimintamalli, joka mahdollistaa siirtymän peruskoulusta ammatilliseen koulutukseen Voimastartin ja Voimavaravalmennuksen ja lähiamis-toimintamallin avulla. Tavoitteena on voimaannuttaa kohdehenkilöitä niin, että he voivat jatkaa ammatillisiin opintoihin, suorittaa ammatilliset opinnot ja myöhemmin työllistyä yhteiskunnan tasa-arvoisina toimijoina. Tavoitteena on tehdä yhteistyö eri toimijoiden kanssa kuten: yhdistyksien, harrastuspalveluita tuottavien organisaatioiden, kulttuuri- ja liikunta alan toimijoiden, kuntoutusorganisaatioiden, Soiten, nuorisotoimen, kuntakokeilun sekä Kpedun osaamisalojen ja muiden toimijoiden kanssa.

Voimastartti

Ennen valmennusjaksoja nuoren kanssa sovitaan haastattelut, tehdään laaja tilannekartoitus ja tavoitteiden asettaminen yhteistyössä lähettävien ohjaushenkilöiden (esim. kuraattori, opinto-ohjaaja, erityisopettaja) kanssa. Opiskelija haastatellaan moniammatillisen työryhmän toimesta ennen valmennusjakson alkua. Alaikäisen huoltaja ja mahdollinen muu opiskelijan tukiverkosto kutsutaan mukaan opiskelijan luvalla. Valmennuksessa olevat opiskelijat voivat pysyä oman perustutkintonsa opiskelijoina valmennuksen ajan.

Haastattelujen ja tilannekartoituksen jälkeen opiskelijalla on mahdollisuus lähteä tutustumaan toimintaan ja ohjaaviin henkilöihin yksilövalmennuksen ja *voimastartin* avulla. Opiskelija voi käydä *voimastartissa* oman henkilökohtaisen suunnitelmansa mukaisesti. Tavoitteena on päästä pois kotoa ja saada päivärytmiä kuntoon. Sopii opiskelijoille, joilla on erityisen tuen suunnitelma ja kuntoutussuunnitelma tai jotka ovat sairauslomalla. Koehenkilö voi olla myös sellainen nuori, joka odottaa pääsyä tukipalveluihin toimintakyvyn arviointia varten ja ei ole sairauslomalla.

Voimavaravalmennuksen työskentelymuotoina ovat projektimainen ryhmävalmennus, yksilövalmennus, opiskelutaitovalmennus, neuropsykiatrinen-valmennus ja nuoren ohjaaminen opintoihin tai tarvittavan tuen piiriin. Toiminta mahdollistaa myös eroamassa oleville moniammatillisen arvioinnin ja ohjauksen.

Paja toimii non stop-periaatteella. Keskeistä valmennuksessa on pitkäkestoinen, kokonaisvaltainen lähiaikuisen oikea-aikainen tuki. Kuntoutuksellinen elementti ja toimintakyvyn arviointi ja kohentaminen on keskeistä. Valmennuksessa etsitään keinoja oman opiskelupolun löytymiseen ja käytetään toiminnallisia menetelmiä arjen hallinnan ja itsetunnon tukemiseen, opiskelijoiden sosiaalisen vahvistumisen, tunne- ja vuorovaikutustaitojen kehittymiseen ja opiskelutaitojen parantamiseen.

Voimavaravalmennuksessa toimii kaksi valmentajaa, joista toinen on ammattikoutsu, joka tehtäviin kuuluu myös valmennusjakson jälkeinen opintoihin kiinnittymisen varmistaminen, ohjaus ja tuki. Jälkiohjaus opintoalalle palatessa kestää kahdesta kuukaudesta vuoteen. <https://www.kpedu.fi/yhdessa-voimaa-opintoihin>

Ammattikoutsu
Janika Kupila 044 725 0144
Valmentaja
Salla Taskila 040 547 9925

Hyvinvointihankkeet

Kpedulla on useita opiskelijoiden, opettajien, ohjaajien ja opiskeluhoollon toimijoiden hyvinvointia tukevia hankkeita.

Tällä sivustolla esitellään Hymy-, Hyvät eväät elämään- ja Opiskelijan äänellä -hankkeet.

10. Opiskeluhooltosuunnitelman toteuttaminen ja seuranta

10.1. Opiskeluhoollon ohjausryhmä

Keski-Pohjanmaan ammattiopistossa on koulutuksen järjestäjä -tasoinen opiskeluhoollon ohjausryhmä, jonka jäseninä ovat alueen verkoston keskeisiä toimijoita sekä opiston edustajia. Puheenjohtajana on rehtori, sihteerinä opiskelijahuollon koordinaattori. Ryhmä kokoontuu kaksi kertaa vuodessa. Ryhmän tehtävänä on suunnittelu tavoitteen asettelu, linjanveto, kehittäminen, ohjaus ja arviointi/omavalvonta. Ryhmä voi tehdä tekee esityksiä johtotiimille ja johtoryhmälle sekä alueen verkostojen johdolle.

10.2. Opiskeluhooltoryhmä

Kpedussa ammattikampuksella toimii opiskeluhoollon työryhmä, jonka puheenjohtajana on apulaisrehtori, jäseninä opintoasianpäällikkö, opiskelija, opettaja, opinto-ohjaaja, terveydenhoitaja, kuraattori, psykologi, erityisopettaja sekä sihteerinä opiskeluhoollon koordinaattori. Ammattikampuksen ja Kälviän opiskeluhooltoryhmään kuuluu useita eri toimijoita ja se kokoontuu muutaman kerran vuodessa. Luonnonvara-alla on oma opiskeluhooltoryhmä ja sitä johtaa toimialapäällikkö ja sihteerinä on opiskeluhoollon koordinaattori ja jäseninä luonnonvara-alan eri toimipaikkojen opiskeluhoollon toimijoita.

Ryhmiä muodostettaessa on varmistettu opetuksen, opinto-ohjauksen, erityisopetuksen, psykososiaalisten palvelujen ja terveydenhoidon ammattiryhmien edustajien sekä asuntolaohjaajien kuulumisen ryhmiin. Ryhmien tehtävänä on opiskeluhoollon suunnittelu, kehittäminen, toteuttaminen ja arviointi. Toiminnassa korostuu yhteisöllisyys. Suunnittelu- ja kehittämistyössä kuullaan opiskelijoita. Ryhmä kokoontuu yhteisesti sovitun aikataulu mukaisesti ja tekee esityksiä ohjausryhmälle.

10.3. Hyvinvointiryhmä

Lisäksi on toimipaikkakohtaiset/opintoalakohtaiset pedagogiset hyvinvointiryhmät, joiden tehtävänä turvata opiskelun ja arjen sujuvuus, osallisuus ja yhteisöllisyys. Ryhmiin kuuluvat opinto- ohjaaja (kokoaa ryhmän), vastuuhjaaja, terveydenhoitaja, erityisopettaja, kuraattori ja tarvittaessa psykologi ja asuntolanohjaaja. Tavoitteena on käydä yhden ryhmän poissaolot ja hylätyt tutkinnon osat/tutkinnon osan osat läpi. Yksi vastuuhjaaja kerrallaan. Ryhmää voidaan perustella myös opiskeluhoollon säädöksillä, jotka mahdollistavat eri ammattiryhmien edustajien kahdenkeskiset konsultaatiot, myös sen, että opiskeluhoollon eri tehtäviin osallistuvat voivat yhdessä selvittää, onko heillä yhteinen huoli yksittäisestä opiskelijasta. Talloin voidaan sopia, kuka ottaa vastuun asian puheeksi ottamisesta opiskelijan kanssa ja mitä opiskelijalle voitaisiin tarjota tueksi. Kun oppilaitoksen tai opiskeluhoollon työntekijä ottaa opiskeluhoollon mukaisesti yhteyttä opiskeluhoollon ammattilaiseen arvioituaan opiskelijan tarvitsevan tämän palveluita, on hänen annettava tiedossaan olevat, tuen tarpeen arvioimiseen tarvittavat tiedot. Kuraattori toimii opiskelijahuollon sosiaalityön asiantuntijana arvioiden yhdessä muiden ryhmään osallistuvien kanssa opiskelijan tilannetta. Kuraattori käsittelee yksittäistä opiskelijaa koskevia opiskeluhoollollisia tietoja luottamuksellisesti ja arvioi sekä päättää mitkä opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot voidaan tuoda ryhmään.

Hyvisryhmän runko:

Ryhmän yleiskatsaus (ryhmähenki, vuorovaikutussuhteet, motivaatiotaso ym.)

Pedagoginen tukikeskustelu mm. poissaolot, opintosuoritukset ja opiskelijakohtaisista toimenpiteistä sopiminen

Muut asiat

10.4. Omavalvonta

Keski-Pohjanmaan ammattiopistolla on velvollisuus huolehtia opiskeluhoollon palveluiden järjestämisestä siten, että palvelut ovat opiskelijoille helposti saatavilla, tasa-arvoisesti ja laadukkaasti järjestettyjä. Vastamme siitä, että opiskeluhoollon suunnitelma toteutuu ja opiskeluhoollon palvelut tuotetaan yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen opiskeluhoollon palveluista vastuussa olevien viranomaisten kanssa siten, että opiskeluhoollon muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus.

Opiskeluhoollon tavoitteiden toteutumista seurataan puolen vuoden välein. Lukuvuoden päättyessä arvioidaan opiskeluhoollon tavoitteiden toteutuminen ja suunnitellaan seuraavan vuoden tavoitteet.

	Opiskelijamäärä syyskuussa 2022	Erityisen tuen opiskelijat	Terveystoimijat 2023	Lääkäri 2023	Psykologi 2023	Kuraattori 2023
Ammattikamp	2285	622	80 1/2 päivää kuukaudessa	2 päivää kuukaudessa	29 päivää kuukaudessa	52 päivää kuukaudessa
Kannus	381	75	64 tuntia kuukaudessa	4 tuntia kuukaudessa	4 tuntia kuukaudessa	64 päivää kuukaudessa
Kaustinen	178	21	2 päivää kuukaudessa	30 min tuntia kuukaudessa	1 tunti kuukaudessa	2 päivää kuukaudessa
Kälviä	80	26	4 päivää kuukaudessa	ei säännöllinen päivää kuu	8 tuntia kuukaudessa	4 päivää kuukaudessa
Perho	53	3	5 tuntia kuukaudessa	Ei lainkaan	Ei lainkaan	10 tuntia kuukaudessa

Taulukko I. Opiskeluhuollon resurssit vuodelle 2023

Taulukkoon on kuvattu toimipaikoittain, paljonko niissä on opiskelijoita, paljonko erityisopiskelijoita ja käytettävissä olevat opiskeluhuollon resurssit.

Opiskeluhuollon tavoitteet vuodelle 2023

Tavoitteet	Toimenpiteet
Yhteisöllisyyden edistäminen	Yhteiset tapahtumat vuosikelloon, lukujärjestykseen. Opiskelijoiden osallistaminen suunniteluun. Haettu hanketta tukemaan tavoitteita.
Poissaoloja on edelleen eikä kaikki vastuuohjaat puutu niihin tai niitä ei kirjata	Kirjaamisen tehostaminen Huolenpitokeskustelut Vahvuuspedagogiikan korostaminen.
Nepsy-nuorten ja -aikuisten hoitopolkujen tehostaminen	Pyritään vaikuttamaan, että psykkari resurssiin saadaan lisäystä Yhteistyön tiivistäminen Soiten kuntoutustahojen ja psykologiain kehittämisen Nepsy-polun kanssa
Opiskelijoiden arjen haasteisiin rinnalla kulkevaa tukea	Ammattikoutsit, koulunkäynninohjaaja yleiskäyttöön eri aloille
Tiedon lisääminen ammatillisesta koulutuksesta	Peruskoulun opot ja pienryhmien erityisopettajat tutustumaan tarkemmin tiloihin ja koulutuksiin.
Opiskelijoiden tukeminen	Erilaisia eri ammattilaisten pitämiä ryhmiä opiskelijoille. Näistä tiedottaminen. Haettu hanketta tukemaan tavoitteita.

Opiskeluhuollossa seurataan mm.

- Vuosittain asetettujen tavoitteiden toteutumista
- Opiskelijoiden terveyteen ja hyvinvointiin liittyviä asioita
  - Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi %
  - Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, %
  - Ei ole saanut Tukea ja apua hyvinvointiin koulukuraattorilta, opettajalta, psykologilta lukuvuoden aikana, vaikka olisi tarvinnut %
- Opiskeluyhteisöön liittyvät asiat (% Kokee olevansa tärkeä osa luokkayhteisöä)
- Oppimisympäristöihin liittyvät tarpeet. (% Viihtyminen koulussa)
- Seuraamme myös neg. eronneiden opiskelijoiden määriä sekä opiskelijoiden keskeyttämisistä
- Valmistuneiden työttömyysluku (Reimari-tilasto)
- Tea-viisarin tuloksia
- Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskyselyn tuloksia
- Amispalautteita

Seurantatietoja käydään läpi

- opiskeluhoitoryhmissä,
- opiskelijakunnassa ja
- opiskeluhoollon kehittämispäivässä

Keskeisistä tuloksista tiedotetaan:

- Opiskelijoille, Wilma
- Huoltajille, Wilma
- Tarvittaville yhteistyökumppaneille
- Ohjausryhmälle.

Henkilöstölle järjestetään koulutusta säännöllisesti hyvinvointiin liittyvistä teemoista kuten yhteisöllisyyden lisäämisestä, mielenterveys- ja päihdeosaamisen lisäämisestä sekä erilaisten oppijoiden kohtaamisesta.

II. Linkkejä

Opiskeluhoolto

- [Yhteisöllinen opiskeluhoolto](#)
- [Yksilökohtainen opiskeluhoolto](#)
- [Alaikäisen itsenäisen päätöskyvyn arviointi terveydenhuollossa](#)
- [Kouluterveydenhoolto](#)
- [Opiskeluterveydenhoolto](#)
- [Opiskeluhoollon lomakkeita](#)
- [Opiskeluhoollon lait](#)
- [Opiskeluhoollon oppaat](#)

Terveys

<https://thl.fi/fi/aiheet> <https://www.terveyskyla.fi/>

[FinFami – Oppaat](#)

Oppimisvaikeudet

<https://askelaikuisuuteen.fi/>

<https://kuntoutussaatio.fi/oppimisentuki/menetelmat/>

<https://oppimisvaikeus.fi/materiaalit/materiaaleja/oppimisvaikeuksien-tunnistaminen/>

[Yleistä oppimisvaikeuksista](#)

[Miten selvittää oppimisvaikeuksien kanssa?](#)

Lukemisen- ja kirjoittamisen vaikeudet

Tarkkaavuuden pulmat

Kielelliset vaikeudet

Matematiikan osaamisen vaikeus

Hahmottamisen vaikeus

Motorinen vaikeus

Oppimisvaikeudet, Niilo Mäki Instituutti

Kuntoutussäätiö: oppimisvaikeus.fi

Kuntoutussäätiön kehittämä Oppimisvaikeuksien tunnistuslista Erilaisten oppijoiden liitto

Lukivaikeudet, Lukimat

Opas lukivaikeudesta nuorille

www.kaapeli.fi/dysfasia

<https://www.lukihero.fi/>

www.papunet.net

www.datero.fi

Mielenterveys

www.mielenterveystalo.fi

www.nyyti.fi

<https://www.yeesi.fi/>

Savuttomuus

www.stumppi.fi

www.smokefree.fi

www.tyokalupakki.net

www.savutonsuomi.fi

Päihdelinkit

www.varjomaailma.fi

www.paihdelinkki.fi/tietopankki

www.ehyt.fi/

<https://paihdelinkki.fi/>

www.irtihuumeista.fi

Itseluottamus, itsetunto

www.mll.fi

www.nyyti.fi

<https://mieli.fi/fi/mielenterveys/itsetuntemus/hyv%C3%A4-itsetunto-optimistista-realismia>

Liikunta

www.ukkinstituutti.fi

<https://www.tyokykypassi.fi/>

Kiusaaminen

<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/kiusaamisen-vastainen-tyo>

<https://nuortenlinkki.fi/tietopiste/tietoartikkelit/mielenterveys/kiusaaminen>

Verkossa tapahtuva kiusaaminen

<https://empatiapakkaus.fi/>

<https://www.nuortenelama.fi/elavaa-elamaa/netti-ja-media/nettikiusaaminen-521>

Yhteisöllisyys

www.nuortenakatemia.fi

Ystävät, yksinäisyys

www.nyyti.fi

www.mtkl.fi/tietopankki/arjessa_selviytyminen/yksinaisyys

Jännittäminen, sosiaalisten tilanteiden pelko, ahdistus

<https://masennusinfo.fi/ahdistuneisuushairiot/sosiaalisten-tilanteiden-pelko/>

Syömishäiriöt

<https://www.mielenterveystalo.fi/fi/syomishairiot>

Seksuaalisuus

www.vaestoliitto.fi/nuoret

https://seta.fi/tue/seta/?gclid=EAlaIQobChMI2_ept7ni_QIVuSB7Ch3nhQGgEAAYASAAEgl2t_D_BwE

Seurustelu

<https://www.nuortennetti.fi/ihmissuhteet/seurustelu/>

Itsemääräämisoikeus, seksuaalioikeudet

<https://www.vaestoliitto.fi/seksuaalisuus/seksuaalioikeudet/>

THL:n [Lomake opiskeluhuollon ja sen johtaminen kehittämiseksi \(pdf\)](#)